

"LIETUVA" SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
Išleista kas penktą dieną, Chicago, Ill.
Prenumerata metams: \$2.00
Suvenyrytose Valstyse: \$2.50
Kanadoje ir Meksikoje: \$3.00
Kitose vietovėse: \$3.00
Prenumerata apmokama iš vieno. Prenumeratos mokestis atskaitomas nuo dvišalio užsakymo, o nuo Naujų Metų. Apie prekes ir kainas rašyti. Viena adresas:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
Published every Friday at Chicago, Ill.
Yearly Subscription rates:
In the United States: \$2.00
Canada and Mexico: \$2.50
To Foreign Countries: \$3.00
Advertising rates on application. Address all communications to publisher:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office at Chicago, Illinois, under Act of Mar. 3, 1879.

Nr. 2 CHICAGO, ILL., PENTADIENIS, 12 d. SAUSIO (JANUARY), 1912 m. Metal XXI

POLITISKOS ŽINIOS.

REVOLIUCIJA CHINUOSE.

Tarybos Kinų revoliucionierių su atstovu cėsoriaus ministerių pirminku Juanshikai mieste Shanghai apsigyveno. Pasibaigus laikui karo suvalkymo keliose vietose buvo kruvini susirėmimai, bet tikrai svarbių nebuvo. Revoliucionieriai su 30,000 karių rengiasi traukti Pekiną. Ar Pekine yra nemetis cėsorius, nežina. Svetimų kraštų atstovai mano, jog jo auklėtojai iš Pekino cėsorių išgėdino. Šiaurios, kur gyventojai priličkesni monarchijai. Bet ar tas matymas teisingas, nežina.

Francūzijos ir Anglijos bankininkai verčia savo valdžias įsikisti į naminį karą. Kinuose pasitūtyti savo tarpininkystę, nes labai besitraukiantis karas kenkia vaizbai visu civilizuoju kraštu. Bankininkai sutinka duoti paskolą lygiai cėsorininkams, kaip ir republikonams, jeigu, Kinai bus padalyti į dvi dalis — pietuose kad būtų respublika, šiaurinėse gi kad pasiliktu cėsorystė. Bankininkai, mano, jog šiaurinė Kinų dalį, turinti mažiau susinėsimų su vakarų tautoms gyventojai dar nepriejo iki supratimo naudos republikonistų tvarkos. Turėdami susinėsimus vien su rusais, nuo jų neįsmoko branginti laisvę. Todėl, jeigu republikos šalininkams ir pasisektų išvesti sostą ir visur įvesti republikonišką tvarką, ramumas neužsilaikytų ilgai, kiltų vaidai tarp šiaurinių ir pietinių provincijų gyventojų. Pietiniai mat chiniečiai, turėdami daugiau susinėsimų su vakarų civilizuotais tautomis, supranta naudą republikoniškos tvarkos, tokios tvarkos reikalauja, ypač gi nekencia svetimos kilmės cėsoriaus, kurio sostas remiasi ant mandžūrų karių ir geriausias vietas Chinoose pavedė šis chiniečių nekenciamiems mandžurams.

Cėsoriaus ministerių pirminkas Juanshikai buvo pasirengęs pritari cėsoriaus prašalinimui, jeigu to reikalauja tautos atstovai, bet gavo nuo cėsorių nesėkmes 2 milijonų dolerių tolesnio karo vedimui, vėl priešintis pradėjo cėsoriaus prašalinimui. Dėl jo besipriešinimo republikonai ir pertraukė pradėtus mieste Shanghai tarybas.

8 sausio dieną republikonai paveržė nuo cėsorių miestą Shentshau, iš kurio, po smarkiame mušini išvyti mandžūrų kariūnė. Išvyti mandžūrai pasitraukė į miestą Honan. Mušyje prie Shentshau užmušta daug cėsoriaus karių.

Rusiškoji valdžia nuo Chino pareikalavo pripažinimo savistovystės Mongolijos ir Chinoškojo Turkestano, nes tos Kinų valdybos dabar yra visai po Rusijos intekme. Rusija mat be karo tikisi tas Kinų valdybas apvaldyti. Butų tai geras kėsnis dykai gautas. Klausymas tik kokia valdžia privalo išpildyti Rusijos reikalavimus — cėsoriaus, ar ant jo valdžios imanti viršų republikonai?

Republikonai cėsoriaus ministerių pirminkui Juanshikai padavė išlygas, kaip jis turi cėsorių ir jo šeimyną nuo valdžios prašalinti. Karo apstabdymo laikas netapo pailgintas, nors pailginimo prašė Juanshikai. Jis dar vis tikisi sumušti republikonus, perkeltus jiems karą į šiaurį, kur cėsorininkams daug parankiau ji vesti.

Svetimų kraštų kosiūlai mano, jog užsitraukiant ilgiau karui, be abejonės apsišėks Chinoose nekontingenti svetimaucijų ypač mieste Hankau gali užginti svetimaucijų skerdynę, kaip tai buvo 1900 metuose, prieš bokserių sukilimą. Todėl čia sutraukti Europos kariški laivai.

Kantonan Anglija iš Indijos atsijuntė savo kariūnė, ir vie-

loms ir apvaisis apvedė angliškų ukėjų apgyventą miesto dalį. Prieš tokį anglų seimininkavimą svetimame krašte Ching republikos valdžia pakėlė smarkų protestą. Jie protestuoja ir prieš rusų reikalavimą suteikti Mongolijai savistovystę. Bet paremimai protesto truksta pajėgų, todėl ne angliai, ne rusai protestų nepaiso.

PERSIJA.

Rusai, apvaldę miestą Tabriz, parengė ten savo kariškus teismus ir kariai persus, kazonai skerdžia moteris ir vaikus. Teisiniai, jog tokiu žiaurū būdu jie baudžia persus už užpuolimus ant rusiškų karių. Bet karo laike tarptautiskos teisės draudžia civilizuoto krašto kariūnėi bausti kariautojus kito krašto, su kuriom karą veda. Persai gi gynė savo tėvynę nuo įsiveržusių rusų. Ginanti savo tėvynę yra priešais tik musioš, bet nebausti žmonių sukilimuose pačio „viešpatijų“ tarptautiskos teisės neveikia, nes į naminius reikalus kiti kraštai nesikia. Persija gi savistovis kraštas, su Rusija karą pradėjo, tai ten turi buti pritaikoms tarptautiskos teisės.

Persijos valdžia protestuoja prieš rusų žiaurumus ir laizyną tarptautiskų teisų, bet rusai ty protestų nepaiso. Svetimame krašte darbuojasi, kaip namieje malšinant žmonių sukilimus, rusišką karo laiko teismai. Žinoma, jeigu kas iš galingų pasaulinių atsilieptų su užtarimu už Persiją ir užprotestuotų, tasyk ir caro generalai Persijoj elgtusi kitaip, daug švelniau. Bet Persija tokių galingų užtarėjų neturi, ji atiduota su visu Rusijos ir Anglijos malonei. Todėl bereikalo ji ant rusų skundžiasi kitų tautų valdžioms.

VOKIETIJA.

Dėl Italijos užsimanymo paglemžti nuo Turkijos Tripolį, Vokietija susipyko su Turkija, nes ramindama Turkiją, užtikrindama, jog karo nebus, žadėjo nuo jo sulaukyti savo sandraugą Italiją, neleidu ten Turkijai sudurti kariūnė. O Vokietija vis stengėsi Turkiją savo ryšin paritaisi. Italija, mat, pradedama karą, suardė Vokietijos planus. Dėl to ir prietikiat tarp Italijos ir Vokietijos labai buvo pagėdė. Iš kurio, po mėgino naudotiesi Anglija ir Francūzija ir stengėsi Italiją su visu nuo Vokietijos atitraukti ir savo ryšin patraukti. Rusija gi, prigulinti prie vakarinės Europos tautų ryšio stengėsi savo pusėn Turkiją patraukti. Jeigu tas būtų pasisekę, liktu Vokietija tik su silpna Austrija prieš susirėmusias svarbiausias Europos tautas — Francūziją, Angliją, Italiją, Turkiją ir Rusiją. Rodo Rusija Francūzijai ir Anglijai nedaug galėtų padėti, bet ji visgi nuo padėjimo Vokietijai Austriją galėtų sulaukyti, su kuria nuo seniai patį karan rengiasi. Francūzijos gi Anglijos, Italijos ir Turkijos pajėgą suvisų pakaktų Vokietijos pergalejimui.

Vokietija suprato pavojų, jeigu nuo ryšio su ja pasitrauktų Italija. Rodo dabartiniam karo Tripolį Italijai kariūnė negeriausia pasirodė, bet kilus karui ji visgi gali koki šimtą tukstančių francūzų kariųv atitraukti. Todėl Ryman iškeliauo Vokietijos užsienų ministeris Kinderley Waechter perkabėti Italiją ryšį su Vokietija pasilikti. Dabar vokišką laikraščiai rašo, jog tas Vokietijos užsienų ministeriui pasisekė. Ar ištikrus pasisekė, sunku pasakyti. Juk Vokietijos užsienų ministeris turi vokiečius raminti, nes dėl nepasisekimo jam reiktų nuo ministerio vietos pasitraukti. Bet nors ir pasisektų Italiją ryšį pa-

laikyti, tai visgi Vokietijai reikės ilgesniam laikui išsivadėti mierio prie savo ryšio Turkiją patraukti.

FRANCUZIJA.

Nors Vokietija ir atidavė Francūzijai Morokko, bet kaimyniški prietikiat tarp jų nepasitaisė, francūzai netiki vokiečiams; jie mano, jog prie progos Vokietija vėl užstos jiems kelią. Abudu kraštai mato, jog be karo netolinio ateityj nebus galima apsieiti.

8 sausio dieną Francūzijoje rinko senato, senatorius. Republikonai laimėjo šešias vietas, republikoniskieji socialistai dvi; už tai reakcijonieriai dvi, progresistai keturias, socialistai radikalai dvi nuždė.

PIETINĖ AMERIKA.

Pietinėj Amerikoj, republikoj Ecuador dar nepasifovė riaušės ir susirėmimai tarp partijų kandidatų prezidento vieton. Buvo jau dikta krūvinų susirėmimų, bet juose, kaip paprastai, nors kraujo kiek teka, bet žmonių žuva mažai. Daugiau miestuose nukencia sankrovos ir namų laukai.

Suvenyrytų Valstijų valdžia pranešė Ecuador valdžiai, jog ji turi ginti Amerikos ukėjų savastį, kitaip Amerikai prisieis įsikisti į tuos naminius vaidus. Gintai amerikonus į Guayaquil išplaukė Suvenyrytų Valstijų kanuolius laivas "Yorkshire".

IŠ LIETUVOS.

IŠ VILNIAUS.

Vilniaus kovos su džiūva skyrius savo lėšomis ketina atspauzinti visomis vietinėmis kalbomis įsakymus ir paaiškinimus, kaip elgtis, idant pasisangaus tos baisios ligos, ir ką daryti jau susirgusiam, idant kitų ne užkrėtus. Tie įsakymai bus išskabinami gatvėse ir viešose miesto įstatigose.

"Kur. Wil." savo 150 numeryje rašo: Grįžtame į 1903 m., nes valdžia Vilniaus realinėje mokykloje įsakė, jog turi būti mokinių pildomi 1903 m. įsakymai, tarpe kurių yra ir toks, jog draudžiama mokyklų sienose vartoti lenkų kalbą.

Ligonbutyje alkoholikams jau priimami ligoniai. Gydyklos namas gerai intaisytas. Be to ateinančijai ligoniai gali kreiptis prie daktaro Kraimskio jo bute (Naujoji gatvė).

— Lietuvos žinios —

Marė Lapinskienė gavo leidimą leisti Vilniuje laikraštį, kuris bus spaudziamas dviem kalbomis: rusiškai su vertimu lenkų kalbon.

Lenkų prieglauda, prie Betykiaus gatvės, kuri buvo atidaryta, vėl leido atidaryti, kadangi policija susekė, jog joje "slapto mokykmo" nebuvo.

Nuo gruodžio 4 d. šv. Onos bažnyčioje, po mišių, pradėjo skaityti vokiečių kalba pamokslus. Tuos pamokslus skaidavė šv. Onos bažnyčioj ir pirmiau, bet koki lafką jų jau nebesakė.

"K. W." rašo sužinojęs, kad vidaus reikalų ministerija jau tikrai patvirtinusi Vilniaus miesto kanalizacijos sumanymą ir plenus.

Livšico konvertų fabrike jau prieš mėnesį metė darbą apie 100 darbininkų. Streikas tęsiasi ligšiol. Girdet, kad Naujosios Vileikos popieros fabriko savininkas, Šnielnikovas, kviečias visas sustreikavusias darbininkes pas save, žadėdamas mokėti po 6 r. savaitin.

Sekmadienį Vilniaus rusų klubas buvo paskaitos apie Rusijos politiką Vakarų gubernijose. Skaitė V. Dumas atstovas gr. VI. Bobrinskis ir Peterburgo nacionalistų klubo sekretorius (Nikanorovas. Žadėjęs dar skaityti prof. Kovalevskis, bet neatvažiavo, nes susiūko su savo bendrais ir, pasak rusų laikraščių, įstojęs net iš nacionalistų partijos. Gr. Bobrinskis savo paskaitoje palietė pažiras vyriausybės į baltarusius, lenkus, lietuvius ir žydus.

Apie lietuvius kalbėjojas, pasak "K. W." ir "G. Cod." recenzentų, pasakė maž-daug taip: Į lietuvių klausimą nei Dumas dauguma nei vyriausybė dar neturi išsidirbę tvirtos pažūros. Lietuvius kai-kuriose Vasaros Vakarų gubernijų vietose reikia skaityti vietos gyventojais ir elgties su jais kitaip, kaip su lenkais. Tačiau vyriausybės politika dėl lietuvių prideranti, nuo jų pačių. Ligšiol rusų tauta netikinti, kad atstovas Bujota, maziusia kultūris žmogus Dumas, (čia "K. W." recenzentas padėjo klausimo ženklą), būtų višiosios lietuvių nuomonės išreikšėjas. Tad tai, kaip elgsiantis vyriausybė su lietuvių tauta visiškaip priderėjanti nuo to, kaip lietuviai pavėsį gynimą savo reikalų ketvirtroje Dumoje.

IV Duma turėjanti aptarti ir klausimą apie Suvalkų gub. išskirimą iš Lenkijos.

— Vilnia —

IŠ RAGUVOS, Panevėžio pav.

Yra čia Vartotojų draugija ir smulkus kredito bankas. Vartotojų dr. sekasi, matomai, neblogai, o smulkus kredito bankas vis didina savo apyvartą ir savo veikimo lauką. Dabar čia manoma įsteigti nuolatinis valdžias ligonbutis. Tas jau ir valdžios galutinai nuspręsta. Tik da nežinoma koks bus daktaras paskirtas. Gaila būtų, jeigu čia ne lietuvis pakliūtų. O vieta gydytoji čia labai puiki, nes apie linkės žmonės turtingi ir pats miestelis yra turtingas. Gaila tik, kad čia nesimato dvasiškos gyvybės, žmonės išrodo kaip ir užnuodę, dažnai užgirsi lenkišką kalbą.

Bevažiuojant iš Raguvos Raguvėlin matai šalykelyj dviejos vienasdžiūnos "Žem. tvark. komisijos" intaisytus pavyzdingus sodnus. Tie vienasdžiūnai (vienas rusas, kutas totoris) praše komisijos, kad pas juos intaisytų tuos sodnus, tai ji ir intaisyti. Sodnai išrodo labai gražiai.

IŠ ALEKSANDRIJOS arba LEPSOS, Šaulių pav.

Čia vėl atsirado plėšikų. Neseniai žmogus pardavęs linus važiavo namo. Tik štai išsoko iš pušyno trys vyrukai ir prašo pamono: rusiškai su vertimu lenkų kalbon.

Čia vėl atsirado plėšikų. Neseniai žmogus pardavęs linus važiavo namo. Tik štai išsoko iš pušyno trys vyrukai ir prašo pamono: rusiškai su vertimu lenkų kalbon.

Čia vėl atsirado plėšikų. Neseniai žmogus pardavęs linus važiavo namo. Tik štai išsoko iš pušyno trys vyrukai ir prašo pamono: rusiškai su vertimu lenkų kalbon.

IŠ SKAISGIRO, Šiaulių pav.

Iš baudžiavos laikų Skaisgirys buvo aštuonių ukininkų sokaikant tų, kurios lanko į žemgiamą klesą. Lietuviškos mokinės nei lietuviškų knygų, nei laikraščių neskaity. Dvasios gyvenimas pas jas visai apsnudęs. Tarsi laukė laukia-musų mergaitės, kad kas joms knygas ir rankas buktų. Liudna.

Telšij gimnazija jau žada perelti į valdžios rankas, nes posėdyje, kuriame dalyvavo apie 25 nariai, nutarė galutinai pvesti ją valdžiai, kuri sutinka priimti ją savo globon, kaip bus nupirktas pletius buto pastatymui. Pletių perkama iš aptieparių su butu, kuriame yra dabar gimnazija, už 30 tukstančių. Nariai tame pačiame

Tai dabar Skaisgirys jau parapija. Nuo Žagarės ir nuo Joniško parapijų gavo 23 sodžius, 6 dvarus ir tris bajorų alkalicas. Nuo senų laikų Skaisgirys esama du arklų meturgiai: 1) per šv. Jurgį balandžio 23 d. ir 2) per šv. Martyną lapkričio 11 d.

Skaisgirys dabar yra vienas monopolis ir dvi aludės, kurie daug tukstančių rublių suima iš musų pirtėkusių ukininkų ir nuskurusių bernų.

Sankrovų yra 4: dvi žydų ir dvi lietuvių. Antri metai dabar kaip turime mokyklą, vaikai mokosi pasamdytam iš ukininko mokyto. Dėl ankštos vietos tik 40 vaikų tegalima patalpinti. Yra jau ir vietna žemės dešimtinė nupirktu mokyklos butui statyti; tik musų sodiečių tamsumas ir nerangumas kasžin kada tą darbą leis jiems atlikt.

Siemė (1911 m.) Skaisgirys gavo iš valdžios "miestelio" pavadinimą ir drang pirmą valdininką — miestasargi. Skaisgirys mažas butas monoklyai; bet iš aplinkinių sodžių mažai kas savo vaikams mokytiš teleidžia. Dagi žemininkai baras ant bežemių, kam savo vaikams mokyklon leidžia, o neduoda jiems rublio magaryčioms.

Maželių sodžius apie 4 vertus nuo Skaisgirio. To sodžiaus ukininkai neleidžia savo vaikų į mokyklą ir liepia jiems bandą ganyti. Tie vaikai, palikti be šviesos spindulėlio, prasmirant kitų sodžių gyvulius skerdsti; Kensių sodžiaus — žasis, o Domėikių — avinų. Mat, kaip praleidžia musų ukininkų vaikai savo mokyklų metus... Čia tik ne vaikai kalti, bet jų gimdytojai ir tai ukininkai, valdantieji nuo 23 iki 30 žemės dešimtinų.

Kaip tai toli mes esame atsilikę nuo savo kaimynų latvių. Jie nuomininkai ir mėsdaigiai samdo Žagarėje mokyklą ir mokyklai ir moka kiekvienas po 3 rublius metams ir tą savo draunę gyystę, by tik vaikūčiams savo dytojai čia labai puiki, nes apie linkės žmonės turtingi ir pats miestelis yra turtingas. Gaila tik, kad čia nesimato dvasiškos gyvybės, žmonės išrodo kaip ir užnuodę, dažnai užgirsi lenkišką kalbą.

Bevažiuojant iš Raguvos Raguvėlin matai šalykelyj dviejos vienasdžiūnos "Žem. tvark. komisijos" intaisytus pavyzdingus sodnus. Tie vienasdžiūnai (vienas rusas, kutas totoris) praše komisijos, kad pas juos intaisytų tuos sodnus, tai ji ir intaisyti. Sodnai išrodo labai gražiai.

IŠ TELŠIŲ, Kauno gub.

J. Narutavičienės progimnazija mergaitėms gyvuoja nuo 1908 m. ir neturi išsiol valdiškų teisų. Nežinau, ar daug galima nuta taip sulenkėjusių mokinijų kitose panašiose mokyklose, kaip mirtotų. Svarbiausios tokio sulenkėjimo priežastys, tai, kad mokinij tėvai patis nesusipratę tautiškai sodiečiai ir kad mokyklos vedėja neikielė nesirupina mokinėms inkvėpti savo tėvynės ir savo žmonių meilės.

Nors Telšiai pats žemaitijos viduryje, tačiau joje gyvuojančioje mergaičių progimnazijoje lietuviska kalba iki šių metų silpnokai buvo išguldojoma, tik dabar J. Arvizo intasi, kaip reikiant, darbo.

Pernai tą progimnaziją yra baigusios 2 lietuvaitės, 2 rusės ir viena žydė. Kvotimus laukė jos Šiauliuose. Šiais metais baigė tik 2 lietuvaitės.

Iš statistikos matyt, jog lenkų nėsama mokykloje, tik lietuvaitės, rusės, žydės, tačiau lietuviškos kalbos makosi tik 15 mokinių, o lenkų apie 30. Dabar yra viso labo apie 60 mok. neskaitytų tų, kurios lanko į žemgiamą klesą. Lietuviškos mokinės nei lietuviškų knygų, nei laikraščių neskaity. Dvasios gyvenimas pas jas visai apsnudęs. Tarsi laukė laukia-musų mergaitės, kad kas joms knygas ir rankas buktų. Liudna.

Telšij gimnazija jau žada perelti į valdžios rankas, nes posėdyje, kuriame dalyvavo apie 25 nariai, nutarė galutinai pvesti ją valdžiai, kuri sutinka priimti ją savo globon, kaip bus nupirktas pletius buto pastatymui. Pletių perkama iš aptieparių su butu, kuriame yra dabar gimnazija, už 30 tukstančių. Nariai tame pačiame

posėdyje surinko arti 10 tukstančių, o daugiau pažadėjo surinkti važinėdami, ypač trusius. Viskiečiai, kurie yra gimnazijos palaikymo draugijos pirminkas. Jam reikia širdingai aciu išstarti už tokį prielankumą ir jorą palaikyti musų gimnaziją. Galėtų čia daug ką nuveikti musų "šviesuoliai" kunigai, bet labai mažas jųjų skaičius prisideda prie to. Bet vis-tiek gimnazija bus jau valdiška. Turiu pažymėti, kad ir valstiečiai ne labai tos gimnazijos nori, nors valstiečių vaikų yra 34, o bajorų 34 dalis. Valstiečiai musų tamsos ir naudos iš mokslo nesupranta, geriau už savo skatiką nusiperka "baltakės" — ir linksmas, o paskui verkia atsisukę, kad nėra kuo prasimaitinti. Mokinij yra viso labo arti 96. Lietuvių kalbos mokinas 32, lenkų kalbos apie 28. Gimnazistai sulyginant su miesto mokyklos mokiniais — bemaž visi priguli prie pažangų. Daugelis turi "L. Žin.", "L. UK!" Tenką matyti "Laisvąją Mintį".

"Vienybė Lietuvininkų" ir kitus Amerkos laik: tokios-pat pakraipos. Dabar ruošiamas viešas vakaras, kurio programa šitokia: deklamacijos rusų, lietuvių ir lenkų kalbomis; balalėkų orkestras ir šokiai ir t.t. Pelnas iš vakaro skiriamas beturčiams mokiniams.

"Tikrasis".

IŠ VĖKŠNIŲ, Kauno gub.

Vietiniai gyventojai jau trejetą metų atgal padavė prašymą leisti jiems čia inkurti 4 klesų mokyklą, ir šudėjo mokyklos trobos pastatymui 30 tukstančių rublių. Siemė rugsėjo 1 d. buvo jau šitoji mokykla atdengta ir valdžia iš sąvės jos palaikymui paskyrė kasmet po 4250 rubl.

Lapkričio 1 d. atvyko tos mokyklos lankyty Kauno liaudies mokyklų direktorius Kukuškinas. Buvo iškilmingas oficialiskas mokyklos atidengimas.

IŠ GIRVALAKIŲ, Ežerėnų pav.

Sis sodžius 1910 metuose sustarė skirstytis vienasdžiūnis ir parsikvietė matininką, kuris ir išmatavo žemę. Kada jau buvo žemė išmatuota, ukininkai nuta dar kelius metus pagyventi posenovei. Bet nepasisekė. Dešimtininkų ganyklų buvo šu sodžiaus ukininkų ganyklomis. Užtai matuojant žemę vieton ganyklų, dešimtininkams buvo pridėta žemės prie jų pačių nuo senovės valdomų dešimtinų. Jie ir emė dirbti tą savo žemę. Ukininkams gi suvėdė tuom režius taip, kad jie nebegalėjo gyventi posenovei. Prasidėjo tarpe vienu ir kitu muštynės, peštynės, ir gal-gale vieni kitus patraukė teisman. Kas išeis — nežina.

IŠ TAUVIŠKŲ, Ukm. pav.

Miestelis nedidelis, susideda iš keleto kunig. Radvilo namų. Žmonės čia mažai susipratę; kurs ukininkas tik turtingesnis, tuoj ima grabalioti lenkiškai, laikraščių beveik niekas neskaity, geriau leidžia liuosą laiką prie buteliuko arba aludėj. Yra čia taip pat dvi mokykli, berniukų ir mergaičių. Berniukų mokyklą mokytojauja antri metai Ysakas — lietuvis ir p. Pasukevičius — rusas. Mergaičių gi mokyklą mokytojauja p. Polinovičytė — rusė, bet mokanti lietuviskai.

IŠ ŽIZMARIŲ, Vlniaus gub.

Lietuvių-lenkų vaidai priėmė juokingą formą. "Lenkų" vadų yra endekas Habrank'as, suvaiginančių gėrimų pardavikas. Tokia blaivininkų arbatnamis jo akys ir kišenėje pavirto į lietuvių lizdą. Panaikiniui savo

piešų griebiasi visokių priemonių. ["Vilenski Viestnik" raso, jog katalikų kunigas, palaikas blaivybė, jo prieša, skriaudžias pravoslavus, į "Kurjerą" ar ir "Gonca", jog lietuviai naikina lenkus ir tikybą, gubernatoriui, jog arbatnamis parapijai nereikalingas... Ką dar daugiau pramany, sunkų įspėti, bet rupis palaikyti savo svaigančius gėrimus, gindamas ar lenkystę, ar pravoslaviją, ar katalikystę, kuriuo laiku koks skydas bus geresnis.

IŠ TRAUPIO, Ukm. pav.

Siemė vasarą žmonėliai pri-vargo neturėdami lietus. Pristigę vandens šulniuose, turėjo vežties sau ir gyvuliams iš ežerų, iš upių, važinodami kartais daugiau negu po varstą tolimo. Atėjo fuduo, su linais dar didesnė bėda: neturėjom kur merkti, klojom nemirkę, bet klotiniai linai pasidarė nestipri ir pakuloti. Kitų * dabar dar tebeguli ant lauko. Tiesą pasakiu, siemė dėl vandens dėjoja vis, musų apylinkė.

Siemė pas mus neturtingiesiems blogesnis padėjimas, kaip pas kitus svetur. Šiandai brangūs, birkavui moka po 2 rubl, gyvulius parduoda pigiau negu vasarą.

Nebe jaunas.

IŠ PIKELIŲ, Telšių pav.

Musų klebono nabašninko kun. Daukanto rupešaiš buvome įsteigę "Saulės" skyrus mokyklėlę, kur musų vaikai buvo galėję ingyti gimtąją kalbą šiokeioki pradžios moksle, bet jau antri metai kaip valdžia į pradėdė dėl nežinomų priežasčių. Praėjus rudenį valdžia buvo pakutinusi duoti Pikeliuose dviklesę mokyklą, vyrai buvo sutikę ją priimti. Tačiau šį rudenį vietoj dviklesę gavome pradedamąją mergaičių mokyklą, kurioje mokytojauja, rusė mokytoja. Žinoma, musų dukteris tenai lietuviskai neprimoks.

A. Dagis.

IŠ TAURAGĖS, Raseinių pav.

Lapkričio 13 d. progimnazijos direktoriaus bute policija padarė kratą, bet nieko labai nerado. Tačiau lapkričio 19 dieną areštavo jo dukterį, kurią dabar laiko pasodinę Tauragės miesto ka linyj, neduoda net su savaisia kalbėtis.

Rapolas Meris

IŠ TRAKŲ.

Trakų apskrities maršalka, pasak "Kur. Wil.", nuleidęs Vilniaus gubernatoriui prašymą, kad jisai išsiruptyti iš Čies, archaologijos draugijos vyriausybės pašalpos Trakų pilies griuvėsiams atnaujinti.

— Vilnia —

MIŠKŲ TERIOJIMAS.

Šiaulių paviete nuo Kurso pusės, visai neseni metai, kada šlamėjo p. Nariskino ir Komaro storos, plačios girios. Apsisukę gal dar keletas metų ir mes tų puikiųjų girių neberasime nė pėdsakio. Apie 1900-02 metus Grudzij apielinkėje kystelėjo, rodo, pirmą kartą žydelis i miška savo muštursia barzdikę ir pastatė lentpiuvę. Po to beveik visi pasieniai tapo pristatyti tokių lentpiuvių ir dabar tie patis žydukai rankioja po miškus tik anų dienų palaikus. Žmonės taria, kad jauni žydukai net prazilo besidaunydami su miško "geštelais". Komaras, kuris dar iki šioliai turėjoji neteriojus miškų, jau šaukia po miestukus, žadėdamas didelius uždarbus — tik eikit kirgti pas jį.

— Dar čia gandas, kad p. Nariskinas žadęs kitą plotą pavesti valstiečių bankui savo milžiniškos žemės.

Pr. In.

— Lietuvos žinios —

CHARLES C. MOOR ir jo samanytasai pastatyti buvimas 1915 m. Panama Pacifico parodoi San Francisco, Cal., milžiniškas bokštas. Bokšto pamatas užimsias 220 ketvirtainių pėdų plotą, augstis paties bokšto kamieno, be pamato, 625 pėdų. Jo pastatymas atsisleis viena milijono dolerių.

NUO REDAKCIJOS.

Visi laikraščiai siunčiami rankraščiai turi būti pažymėti autoriaus parašu ir adresu. Pasirašyti pseudonimais, turti paduoti. Redakcijos žurnalai, ir savo tikrai varė. Redakcija pasilekia sau teise atsaukiamas jai rankraščius trumpinti ir taisyti. Netinkamus laikraščius rankraščius Redakcija, pareikalauja, gražina autorii atgal jo išsimos. Reikia visada rašyti tik ant vienos popierio pusės, paliekant plačius tarpus tarp eilučių.

Apžvalga.

Motery klausime.

Kurie-ne-kurie Amerikos lietuvių laikraščiai įvedė ypatingus skyrius — moterų reikalams gyventi. Moterų skyrius mūsų laikraščioje įvesti patarė pastarasis laikraštinių suvažiavimas, kuriame viena-kita moterų tuomet pasiguodė, kad laikraščiai visai esą užmiršę šios dienos svarbiausią klausimą — moters padėją šeimynos ir draugijos gyvenime.

Tatai šito moterų balso ir suvažiavimo patarimo paklausė, turėdami laikraščiai turėti dabar moterų reikalams pašvęstus skyrius.

Mes tokio ypatingo skyriaus neįvedėme. Ir dėlto teko jau iš šalies girdėti vienos-kitos mūsų gerbiamų moterų paruošimus, kodėl mes tatai nedarė, kodėl „ignoruoja“ moterų klausimu.

Paruošimas pirmoje dalyje teisingas, antroje — neteisingas. Teisingas, kad atsižvelgti moterų skyriaus neįvedėme, neteisingas, buk moterų reikalus ignoruojame.

Tenką čia pasiaiškinti.

Vėskaitome moters ne tokiou vėrimu, kurio reikia eiti — anot Nietzsche — ne kitaip, kaip tik su bizumu rankoj, nęgi tuo „gamny pilniui“, tuo „angelui“, kokiuo kas ten — regis Michelet — sako moterį esant. Moteris — žmogus, toks jau, kaip ir vyras. Galbut — kaip paprastai sakoma — kad moters smegenis menkesnės, jų susiraukšėjimas silpniau išsivystęs negu vyrų. Gali tatai but. Nelavinami squariai, nelavinami gabumai, nelavinamos ir smegenis menkėja, apmirsta. O juk moters taip maža praguma turėjo savo dvasios, savo proto įėjoms lavinti! Anzių nuotariis ilgas tukstant-mecius laikė moterį užpalkin atstuma. Jai nebuvo leista dalyvauti viešame gyvenime, naudotis tuo, ką jis duoda. Neleista naudotis mokslo pragumais. Tatai buvo — vyrų prerogativos. Uždaryta ankstame šeimynos ratelyje, pavesta pilnai vyro valiai, ji buvo tai skaudžiai ir persekiojama, kaip ne-žmogus, tai lepinama, glamonėjama ir saldžiodžianjama, kaip kūdikis. Visuose gi atvejuose ji buvo — vergė.

Kinder, Küche und Kirche — tai visas jos gyvenimo skratas. Iš jo jai nebuvo leista išeiti. Tai galėjo kiek atsiliepti moters išsivystyma.

Bet gyvenimas šiandien toli enges priekyn. Pažengę žmogaus supratimose. Pažengęs mokslo supratimas. Vergija, kokioje ji formoje ne apsi-reikštų, nebepractinama. Tatai pripažinta ir moteriai žmogaus vertybė. Iš to sėno, užburto, paženinto skratio išėina ji šiandien viešam gyvenimui. Jai leista naudotis visais jo pragumais, leista žvestis, savo gabumus lavinti ir juos apreikšti. Viena, kas dar jai nepripažinta, tai — politiški teisių. Tatai jos turi dar sau išreiklauti, išsikvoti, kadangi siulyti, turbut, niekas nesulys.

Pripažindami vienok moterų žmogaus teises lygionis esant su vyrų teisėmis, skaitydami abi gimti lygiais draugijos sąnariais, neturime pamato skirstyti vieną nuo kitos. Moterų reikalus skaitome, principu, bendrais su vyrų reikalais, jie todėl turi but bendrai ir apsnėkahi.

Dėl to „pas“ mus nėra atskiro „moterų skyriaus“.

Moterų klausimo niekada neign-oravome. Praeituose metuose mūsų laikraščioje kartas nuo karto buvo rašoma straipsneliai „moterų reikalais“. Gal ne taip tankiai, kaip tatai butų geistina, bet čia jau ne mūsų kaltė. Moterų balsams visada duodama vieta, jei jų mūsų laikraščioje ne-daug, — jos save už tai tekal-tina.

Motery klausime.

Motery apšvieta pas mus su-prantama kaip koks tai ypa-tingas „susipratimas“. Ypač vy-rai mėgsta rašinėti, jog moteris tik tos apšviestos, kurios prakal-bas lanko, arba politiskais klau-timais interesuojasi. Viename laikraštyje buvo rašyta apie mote-rių naminius reikalus, tai dau-gumas atsiliepė, jog namai tai peržemas dalykas moterei jais užsiminėti, jog reikia apie ide-alias rašinėti. Koks nesupratimas idealų!

Moterų politiskos tiesos savo keliu ateis, nes tą priverčia mo-terų dalyvavimas pramonėje, ir juo labiau jos stumiamos į dirb-tuves, juo labiau joms reikalinga ingyti tiesas ir jos jas be abe-jonės, ingys.

Bet daug svarbesnis apšviestos klausimas negu politiskos tiesos. Pas lietuves moteris pamatinė apšvieta — tai auklėjimas cha-rakterio ir dvasios. Tai svar-besnis dalykas negu visi „susipratimai“, nes tai tvieriantis patį gyvenimą dalyką.

Lygiai vyras, taip jau ir mote-ris — dora, energiska, intelligen-tinga, sveiku protu besivaldanti, supras dalykus, o supratusi, in-gas visas gyvenimo tiesas. To supratimo mūsų moterims pir-miausia reikia. Reikia jų budrą ir drasą auklėti, nes tame yra moterų apšvieta.

Kaip grūdą prie grudo dedant prisirenka visa grūdų kruva, taip kiekvieną gyvenimo smulkmeną svarstant ir tobulinant, išauga pats gyvenimo supratimas, ir tvarkoma budas, kuris gyvenimą tveria. Straipsniai, šaukianti moteris iš „letargiško“ miego pa-busti ir „susiprasti“ mažai ką pagelbės. Reikia pirma ypatis-kus gyvenimo dalykus tobulinti, pradedant nuo virimo, siuvimo, skalbimo, apsiėjimo, gražumo, vaikų auklėjimo, eiti prie svar-besnių gyvenimo dalykų: prie še-iwyniško gyvenimo, doros ir kito-kių gyvenimo reikalų. Tai daly-kai, kurie moteris gyvenimą tve-ria, ir kiekvienas iš tų dalykų moterėi reikia kuoaikšciausiai pa-žinti.

Tas pažinimas, o pažinimas, jų išstobulinimas, pažinimas moters, priedermių ir bus tikra jų ap-švieta.

Danutė.

Jaunuomenės auklėjimas.

Didelę mes turim domą at-kreipti į jaunuomenės auklėjimą. Auklėjimas daug sveria mūsų draugijai, nes nuo išauklėjimo jaunuomenės priklauso intelek-tualiskais ir doriskais mūsų drau-gijos stovis.

Lietuvoje išauklėta mergina, buvusi piemenaitė, Amerikon at-važiavus tankiai nusistebės, pa-mačiusi čia išauklėtą ir mokyk-las lankančių merginų apsiėjimą!

Pasizūrėjus jėb draugijos va-kare, nemalonų išpuđ daro mer-gaičių palaidas apsiėjimas, „pa-kampėse su vaikėžais tampyma-sis ir nesutvarkyta, kartais per-laisvą kalba. Jų juokas — tai tartum arklių žvengimas. Da skaudžiau darosi, matant mūsų mergaites vakarais gatvėmis be-sivalkiojant, arba prie stulpų su vaikėžais besistumdant. Čia tai vis motinų kaltė. Nes tai jų prie-dermė tvarkyt gyvenimą dukte-rų ir pažūrėti jų žingsnius ir apsiėjimą. Mergaitės vieta va-karais — namie, o jei leidžiama dalyvaut vakaruose, tai motinos, ar kitos vyresnės moteries prie-žiura butinai reikalinga. Moti-nos perlengvai į tokius dalykus žiuri. Jos sako: „tai jėi kokia bus, tai nesudabosi“. Tas ne-tiesa. Juk jauną medelį, kokion pusėn palenksi, tokion jis link-sta. Taip ir su jaunuomene. Vaikus reikia iš mažens moky-ti doros. švelnumo, ir atsakomo apsiėjimo. Mokinimo, valan-doms pasiiaigaus, vaikai tuojau turi sugrįžti namo, reikia leisti porą valandų lauke, netoli namų, pažaisti, o nuo šeštos valandos vakare vaikai turi but namie.

Vaikai ir mergaitės, vakarais bėgiodami, visokių nesuomonių prisimokina, namie, šeimynos žaidžiami, ar skatydami, jie tik gero gali išmokyti. Taip auklė-jant vaikus, nereikės tėvams skystiesi, kad vaikai „bomais“ ta-terų balsams visada duodama vieta, jei jų mūsų laikraščioje ne-daug, — jos save už tai tekal-tina.

Danutė.

MISS SARAH LANE, Schenectady'ietė, gavusi aukso medalį už gelbėjimą žmonių gyvasčių.

LAPELIS.

Praporo Raspaškinio gyvenimas ir darbai. Romanas.

(Tasas). Mokyklą Raspaškinas pabaigė laimingai.

Mokyklos tėvai palinkėjo jam viso labo. Fortifikacijos moky-tojas dagi nubučiauo, nugalmo-nėjo savo gabų mokinį ir tarė: — Raspaškine, dabar tu esi Rusijos armijos oficerius.... Tu žinai, kas yra Rusijos armi-ja!... o, mūsų armija!... Už tikėjimą, carą ir tėvynę statyk tirasiai krutinę!...

Raspaškinas atsakė:

— Ne tik krutinę, bet ir nu-garą atstatysiu, jei reikals.... Fortifikacijos mokytojas pala-i-mino, peržegnojo jauną oficerių ir dar pridūrė:

— Tikiuos, kad neapsiklausysi! Mokytojas neapsivylė: Raspaš-kinas stebuklus darė — savo ka-reivius taip muštravo, kad tik dulkės ruko!

Išveda karėivius muštrun — sustato eilėn. Dvilkit akimis — išskarto pamato, ko kiekvienam karėivini trūksta, kas netvarkoj. Šit tam perdaug pasiputęs pil-vas. Raspaškinas prieina prie ka-reivio:

— E, koks! Atstasies pilvą kaip kanuolę!... Karėivis — turi buti lioknas, yt Venera! — ir pasi-šokėjęs batu bakti karėivini pil-van — pilvo tartum ir nebuvo. Karėivis, pamėlynaves, tik su-ziocioja.

Kitas karėivis stovi susikupri-nęs.

Raspaškinas prisitartina ir prie šio:

— Šimts velnių! Pas mane jo-kių kupry nebus! — ir kardo rankena takst, takst — kupra prapuola.

Raspaškinas eina toliau. Ap-sistuoja prieš totorių.

— Totoriaus snuki! — sako Raspaškinas, — kas tat yra pul-ko vėluva?

Totorius tyli, mirkčioja aki-mis — nežino.

— Nu!! — yt perkunas, griau-na Raspaškinas.

Totorius tyli.

Raspaškinas, kaip liutas puš-čiojo, surinkta:

— Sums vaikel!

Totorius prisimena — jis kelis kartus jau matęs tą vėluvą: ap-skurusią, skylėtą, sudriskusią.... Jis pradeda aiškinti:

— Vėluva.... vėluva.... Tai yr.... Ji yr.... Ta pulko vėlu-va yr tokia mazgotė iš pulki-ninko virtuvės.... prikalta prie pagaikščio....

Raspaškinas parausta kaip vė-zys, ir susunka:

— Smiki! — ir nykščiu toto-riui pasmarkrėn bakt, bakt!.... Totorius varto baltas akis.

Raspaškinas paaiškina:

— Pulko vėluva yra šventa pulko vėluva! Atkartok!

Karėivis prasizijoja atkartoti ir iš burnos ant žemės išskrinta lie-ziuvio galas.

Raspaškinas eina toliau. Su-stoja prieš žydų:

— Nu, mieli peisai, kas tat yra tėvynės prieas?

Karėivis tyli.

Raspaškinas kumščiu paglosto žydų skruostus ir paaiškina:

— Tėvynės prieas yra visi peisai ir kikumoros!

Raspaškno kolegos-oficeriai — vien sentimentaliskai žiurėda-vo į jį ir dusaudavo:

— Tas praporas tik toli eis!

Jis, be abejo, karškon akademi-pon pakliusi!

Kiti į akis jam komplimentus berdavė:

— Tu, brač, moki su karėiviais apsičiti!

Raspaškinas atkirzdavo:

— Pas mane pirmučiausiai disciplina!

Syki į maneirus atvažiavo pats caras — pažiūrėtų savo kařume-nės. Praeidamas pro Raspaški-no rote, caras šuktelėjo:

— Molodci, rebatai!

Karėiviai, lyg vienas, atsōvė:

— Au, au, au!

Caras labai nudžiugo — ilgai spaudė Raspaškinui ranką, „de-kojo, kad taip gerai išmankšti-no karėivius, ir kitiems oficie-riams patarė imti pavyzdį iš Raspaškino.

Raspaškinas užsiimdavo ne vien karšiskais dalykais — jis turėda-vo reikalus ir su muzomis. Dar nesukako jam dvidešimtis penki metai, o štabo kanceliarijo jau buvo sukranta Raspaškino poezi-jos du tomait. Raspaškino poe-ziija daugiausiai indomavo šta-bo raštinkinai. Pritrukus bank-rukoms popierio, pasiimdavo vie-ną, kitą ekzemplierių. Raspaš-kinas džiaugėsi.

— Greitai reikės antros laidos!

Savo poeziją Raspaškinas spaudindavo laikraštyje „Smilnus Durtuvus“, „Durtuve“ jis buvo geriausias poetas ir todėl hono-raro gaudavo 5% kapeikos už eilutę — uždirbdavo neblogai! Papirosams ir vakšui pilnai už-tekdamo.

Šit talentuotos jo poezijos pa-vyzdžiai.

Lyrika:

Slamėjo mimozas.

Skleidė kvapo gėrą doza....

Oi, mimozas, tu, mimozas!

Ar nebaisi tau šimozas?....

Erotiskos ciles:

Balerina mela

Skrėjo, kaip kiela....

Akim saudė:

Pif, paf, puf!....

Gerklė staugė:

Uf-uf-uf!

Balerina numylėta,

Elkš į glėbį kieta,

Tik nelauk, kad tau mokėtų

Už amono nuovėvė!....

Balerina — stop!

Tu neburi, tu negėdai

Mano melės!... Tu tik žaidi!...

Nu, tai laik tu sau velniop!

Rašydavo ir socialinio turinio ciles — šit:

Kas ten reikla! kas ten klykia!

Kad net peisai dulkai!....

Revolucija keltama

Su raudona žvėdes padelka!....

Uf, val — ura, linogybė!

Šaukia Moikė susirietę!

Mat jam pilvas nuo svogunų

Jau perdaug yr išsikėtę!...

Po šių „paskutiniųjų, cilių Ras-paškinas ir pragarėjo — tuojau atkreipė į savėkritikos akį. Vie-nas kritikas — intendantas dimi-sijo — antgalo Rusijoj gimė didis poetas, jis — Raspaškinas! Puš-kinas, Lermontovas, Balmontas neverti Raspaškino puspudžio!

Kokia muzika Raspaškino eile-se! Kaip giliai jis supranta drau-gijinius santykius! Kiek kabių

rasalo buvo išlieta, ir visgi nie-

kas neišaiškino — kodėl mūsų tėvynėje tie maistai, toji revoliucija!... Raspaškinas vienu brūkstelėjimu atidengė visas pa-slaptis! Jis teisinga diagnoza pa-statė — revoliucija kyla iš pilvo! Jei pilvė perdaug svogunų, tas, žinoma, atsišaukia į nervus, o nervai suėina galvon.... Šit ir Amerikos mokslo vyras — mis-ter Triner — aiškina, kad vi-sos ligos pacina iš pilvo nemali-mo, iš pilvo kataro, vienu zo-džiu, visos ligos kyla iš pilvo! Mūsų didis poetas, mūsų Ras-paškinas, pirmasis atkreipė domą į pilvą ir todėl jam pasisekė sa-vo poezijoj taip nuodugniai iš-aiškinti, kodėl kyla tos revoliu-cijos!... tos velnio šnėklos! Revoliucijos kyla iš pilvo! Garbė Raspaškinui už diagnozų!

Po tos kritikos kariūmenės mi-nisteris ingijoj Raspaškino poezi-ją ir kas rytas skaitydavo po vienas ciles. Perskaitęs, sumyk-davo:

— Ta-ai-p....

Kariūmenės ministeris buvo didelis mecenatas ir todėl cir-kuliariu paliepinu valstybiniam išdui įsakė padidinti Raspaški-nui honorarą — nuo 5½ kap. už eilutę iki 7 kap.

Po to cirkuliaro tuojau keli kariūmenės laikraščiai Raspaški-ną užkvietė į savo bendradar-bius....

Ir Raspaškinas — tas didis poetas — dainavo!....

Petras Butėnas.

(Toliau bus).

Dvejetas pastabų apie „Švituri“.

Literatūros skyrius „Švituryje“ labai silpnas. Ir turinys šio sky-riaus — dvasios silpnumo, su-glebimo apoteozas. Nieko gied-raus, nieko žavinčio, nieko vy-liojančio, nieko tvirto, drąsaus, vyriško, o tik begalinis binbi-mas, maudijimas, vaijojimas, asarojimas. Ochi, kaip tai sun-ku! Ir stebies tik žmogus, ne-jaugi dabartinė Lietuvos inte-ligenti ja vienomis asaromis be-dusavimais teminta. Jeigu tik-rai taip būtų, kaip matos iš „Švi-turio“, kaip-gi tai būtų apgaile-tina. Ištikro, pasakykite tam-stos, ko-gi gali laukti ta tauta, kurios literatura tokia sutilsus, kurios rašytojai patis nesizino ko nori, patis nūtki laime ir ne-nori, kad kiti apjė ja kalbėtų, nuobodauja, panuobodavę, pra-virksta, kai girtuoklis po dešim-tam stiklėliui, ir vėl tragiskai nuobodulini pasineria....

Nę, tokia literatura nieko gera negali lemti tautai.

Kitas silpnas „Šviturio“ sky-rius, tai statistikų skyrius. Ne-maža šitame skyriuje yra pri-melnuota, „Stai puolė man akin-238 psl. „Didieje ežerai“. Para-šyta, kad didžiausias ežeras yra Victoria Nyanza Afrikoje. Bet-gi didžiausias yra Superior S. Amerikoje (31.200 kv. angl. mylių). Victoria Nyanza teturi apie 26.300 kv. angl. mylių. Pasakyta, kad Afrikoje yra koks-tai Augštasai ežeras. Tokio ten niekad nei nebuvo. Matonai sumaišyta su paminėtoju Su-perior (Augštesniuoj) Ameri-koje. Stėbėtinas vėl dalykas — suzinome buk Amerikoje esąs kažinkoks didelis ežeras Guzokas (!!). Yra ne Guzokas, bet Hu-ron'as (23.200 kv. a. mylių). Ežerą Baikalą (Azioj) parodoma esant mažesniu už Tanganaiiką (Afrikoje). Bet Tanganaiika yra mažesnis už Baikalą: Tanganai-ika 12.7000 kv. a. m., o Baikalas 13.200 k. a. m.

Taip-jau kalnai baisiai netobu-lai surašyta. Skaitlinės ir varda-i netikri.

Ypač baisus yra tų vardų kraipymas. Labai dažnai negalima nei dasiprotėti, ką kurs vardas turi reikšti. Iškraipant vardus, neužlaikoma ir jokio nuoseklu-mo. Rašoma Gavajų, Olandija, o tap-jau Helgoland, Hercules-bat ir p. Delko-gi tat negalima buti parašyti ir Hawaiių, Hol-landija?

Truksta „Švituryje“ žinių apie Amerikoje ir kitur gyvenančius lietuvius. „Švitury“ sakosi no-ris buti lietuvių gyvenimo metų „balanso“ suvedėju. Tai nepr-valetų ignoruoti nemažos pusės tautos, gyvenančios saviti gy-venimu svetur. — Truksta pra-monijos ir prekybos skyrius. Almanacho gale butinai reiktų indėti indexes, smulkus nurody-mas, kamie-koks vardas, dalykas etc. yra paminėta. Informacijų

knygai tai labai reikalinga. „Švitury“ sakosi noris buti lietuvių inteligento „saliono“ pa-puošalu. Betgi spaudos techni-ka tokia, kadir Amerikos saliono nepuoštų.

MAŽAS PRASYMELIS.

Jeigu kas žinote mįslių bei įvai-rių keblių klausimų, labai prašy-čiau surašius man atsiųsti. Pa-žymėkite ir kokioj vietoj Lietu-voje tos mįslės žinomos. Butų labai aciu.

Kl. Jurgelionis, 3252 S. Halsted st., Chicago, Ill.

KLAIDOS ATITAIYSYMAS.

No. 50 „Lietuvos“ apie rinki-mus mieste Los Angeles tilpo klaida. Socialistų kandidatas mie-sto mąjoro vieton gavo ne 5207 balsus, bet 51590. Jo priešinim-kas Aleksander gavo ne 83978, bet 85739 balsus. Rezultatas vie-nok išpuola tas pats kaip „Lie-tuvoj“ paduota.

MARGUMYNAL.

Pažymėtinos 1912 m. sukaktuvės.

10 metų atgal: 1902, rugs. 29 dieną Paryžiuje mirė Emile Zola.

20 metų atgal: 1892, kovo 26 d. mirė Amerikos poeta Walt Whitman.

25 metų atgal: 1887, liepos 13 d. mirė vokiečių inžinierius Al-fred Krupp.

30 metų atgal: 1882, kovo 24 d. mirė Amer. poeta H. W. Long-fellow; balandžio 19 d. mirė Ch. R. Darwin; balandžio 27 d. mirė R. W. Emerson; sėjos 2 d. mirė G. Garibaldi; gruod. 31 d. mirė Gambetta.

40 metų atgal: 1872, kovo 10, mirė Giuseppe Mazzini.

50 metų atgal: 1862, gruodyje pasirodė H. Spencer'io knyga „First Principles“.

100 metų atgal: 1812 francūzų karas: sėjos 12 d. Napoleonas apreiškia karą Rusijai; rugs. 17, francūzai paima Smolen-ską; rugs. 7, Borodino mūšis; rugs. 14, Napoleonas įnejo Maskvon; rugs. 15—20, Mask-vos išdeginimas; spalį 19 d. francūzai apleidžia Maskvą; lapkr. 26—29, francūzų bėgs-ta per Bereziną; gruodžio 30, sutartis tarp prūsų generolo York su rusų generolu Dibi-ču, Tauragėje. — Gegužės 11, nušauta Anglijos priemieras Perceval; sėjos 18, Suvien. Valst. apreiškia karą Didžizajai Britanijai. — Išėjo pirmą syk Hegel'io Logika.

200 metų atgal: 1712, gime J. J. Rousseau.

2000 metų atgal: 88 metais prieš Kristaus gimimą: Mariaus ir Sullos karas.

TRIOLETAS.

Parašysiu trioletą!

Taip, kai nieko nedarai,

Tai sumanęs ir sakai:

Parašysiu trioletą!

Bet gal-but ir neblogai

Padaryti nors tatai: —

Kuomet nieko nedarai,

Parašyti trioletą!

K. Kaukė.

ZINOTINI DALYKAI.

1910 metuose Rusija išgabeno svetur sviesto už 26 milijonus do-larių.

Iš visų žalių Šveicarija; propor-cijonaliai, turi mažiausiai ark

Tikejimų Istorijos Rankvedis.

Su paveikslais.

Parašė bendradarbiaujant kitiems mokslininkams

P. D. Chantepie de la Saussaye

Teologijos prof. Amsterdame.

Vertė J. Laukis.

rimanas ne tik mano galįs pagelbėti piktybei apturėti pergale, bet kad podraug jis daro saviškius laimingais; pa-prastai žodis drudž yra paženklinimui smulkesnių demonų-motėrų, kurių viena ypatingai vadinama Drudž. Ji laikosi su prasizengiančiais ir bauriais žmonėmis ir dalyvauja su jais visokio budo prasizengimuose; pas ją yra keturi jau-kintiniai: tas, kuris tikinčiam neduoda donios; tas, kuris subiauroja savo koją savo paties šlapumu; tas, kuris žudo savo sėklą; ir tas, kuris nejuosį šventa juosta. Bet jei kuris išperka savo nuodėmes, tasyk jis kaip „vilkas“ iš jos vaisių ištraukia.

Pav. 37. Karaliaus kova su Ahrimano baisykle.

Visas svietas pilnas yra devų ir drudžių; visose pabul-kėse jie žaidžia savo žaismę; nė vienas namas, nė vienas žmogus nėra apdraustu nuo jų ir kasdien feikia daryti valymai ir aukos, taikyti maldos ir žavėjimai, prašali-nimui jų nuo sąsėdės. Visa, kas yra pavojinga ir nuosto-linga, visa kas baido, visokia nuodėmė ir gėda turi savo velnią; liga ir mirtis, žiena ir badas, pasileidimas ir gir-tybė, skaugė ir girpelnė — visokis piktas, visokia yda yra tam tikro demono darbu. Priešų atskirų svietinių piktų asminimų pridedama paskui dar begalinė daugybė liaudinių baidyklų: jatai — raganai, kurie veikia pasivertimais ir pasaliats į jebais. Drange su jais Pajiriks — piktosios fė-jos, arba raganos, daugiau žinomos naujapersikų vardu Peri; teipogi kitos raganos, kaip džainės, gočios, kurios nori apgauti kuniga su soma ir turi būti iš gėralo praša-lintos. Velnų svietas vienval dauginas, nes visi eretikai ir netikiai ir visi sunkūs nusidėjėliai jau šitame gyvenime skaitoma velniais ir numirus visokis netikėlis virsta velniš-ką smėklą. Persų palinkimas laikyti velnišką visą ką jiems nevidoningą, pamazi paėmė ir piktųjų skaitlių visus jų politikuosius priešus. Vėlesniuose veikaluose randame, kad ne tik, kaip Avestoje, turantai vadinama velniais, bet ir graikai ir romėnai, turkai ir arabai išėina paskutinėje ko-voje kaip karikiškos Ahrimano spėkos.

Velnų išvaizda mainosi žiurint į jų paėgia ir veik-lumą; sulyg teistatikio Zaratustros mokinimu, jie yra ne-matomai, bet dar Avestoje matome, jog jie yra visai čiup-niuose paveikluose ir prietam visoki jų organai ir veiklu-mai yra pažymėjama ypatingai žiauriai, vulgariškais iš-reikimais — dualybė jaučiama net leksikone. Jų buklė yra šiaurėje, kadangi jiems patinka šaltis ir tamsa; bet jie gyvena ir visokiose kurčiose vietose, ant kapų, tūstumoje ir kalnuose; teipgi ir vidui žemės, kaip ir visose mytolo-gijoje yra požeminis svietas velniais; pirmutinė Ahrimano buklė persikelia į „bedugnę“ (Abyssus).

Devų uždaviniai yra kiek galint prisigriebti prie val-dymo svietu, kas išeitų vis tiek ką Ormuzdo pergalėjimas. Jų kelias prie šito pergalėjimo, iš dalies, yra Mazdos svieto naikinime ir jo apvaldyme, iš dalies, svilvojime ir paveiki-me sau jo pasekėjui. Šita karė yra vedama visuose kra-iuose. Dar svietą tveriant išėjo Ahrimanas ir greta kiek-vienos geros žemės, Ormuzdo sutvertos, Ahrimanas tuo-jaus sutvėrė ką-nors bloga, kas turėjo ją sugadinti; neti-kusia žemė ar ora, nuodingus vabzdžius, nelenitus pasigė-rėjimus ir nuodėmes ir t. t. Tokiu būdu gamta yra pirmiau-siai velniško veiklumo regykla. Piktą dvasia saugoja gy-vasties versmės: „Tasyk Ahriman užpuolė ant Asų sutva-rijos; tasyk įstojosi tarpu jų Vogu-mano ir ugnis ir jie pergalėjo Ahrimano priešingumą,“ teip kad vanduo neapsi-stoto savo bėgime arba augalai savo augime, bet tuojas patekėjo geri vandenys ir augalai augo toliau. Tokiu būdu (nevaissingumas yra vienvalinio velnio tikslu) bala ir pelkė, uola ir stepas yra jo numylėtomis vietomis; užsali-mas žiema ir sirgimas vasarą skaitytai velniška žaisme; giesmė Tistrija garbei yra tahi pakaktinu pavyzdžiui.

Gyvyjų sviete Ahriman platina ligą ir mirtį. 9999 li-gų jis išsiųstė po žemę ir Ormuzdas turi eiti pas senąjį Arijamana, savo giminaitį iš Asurų giminės ir dideliais ža-dėjimais prilenkti jį prie to, kad jis prašalintų nelaimę. Su šituo demoniško ligų atsiradimu susitaiko tas, kas yra šnekama apie gydymo mokslą: kad iš trijų gydymo būdų: peilio, gėralo ir užžado, visuomet reikia pasirinkti paskuti-nis. Bet supratimas apie ligą Avestoje abelnai išsiplečia, besiplėtodamas ant visų žmonių ydų ir pati nuodėmė su-lyg savo esmens yra žiurima kaip ligustas žmogaus ge-dimas velnio padaromas. Atsakanciai šitam išganymas la-bai tankiai yra žiurimas kaip gydymas, dievai — kaip esybės, duodančios išgyjimą, kaip gydytojai, turi ne tik budas aprūpinimui pergalės, bet ir vaistus; lygiai teip pat ir laukiamoji tobulybė yra suprantama buvusios sveikatos ir benduodungumo atgavimo pavidale.

Mirtis yra tikru velnio elementu ir Ahrimanas vien-val vadinama „turinčiu daugelį mirčių“. Bet reikia patė-myti, kad jį užima tik Ormuzdo ištikimųjų mirtis; ne žmo-nijos sunaikinimas; tik Mazdos svieto puolimas yra jo pasistengimų tikslu, sulyg Avestos teologijos ribojimo; to-dėl jis stengiasi padėti tikinčių mirčiai, ir jei tas jam nusi-duoda, tasyk jis tuojas siūnia drudžą pamiti mirusių kūnų savo valdybon, kaipo laikyti pripuolanti jo karaliai. Jų numirėlis buvo dievobaimingesniu, juo didesnis velniui ra-ritas. Bet jei miršta vienas iš sąvųjų, tai tas atjauciamas

kaipo nuostolis demoniškai karaliai ir atsibūvanti gailin-gais klykimas. Todėl visur, kur yra kas merkalingo ir sugadinto, ir kur Mazdos sviete apsiereikia liga, ten yra velniai, ten buva velnio apsedimas. O kur velniai, ten nešvarybė ir šitame viename suoprotėje gali būti sujungta visoki blogybės pavidalai. Tusių vietų apdūmimas, ligonių gydymas, mirusių pašventinimas — vis tai yra negalvumo skaistinimas ir velnių šalinimas. Ant šito pagrindo kruta visa iraniskoji gyvastis. Praktiskieji kultūros siekimaisi, papročiai ir apeigos tokiame pat laipsny, kaip ir patsai kul-tas turi savo teologiską motyvavimą šiuose egzortuose ir tankiai faktiskai iš jų ir pacina, nes abelnai pasis žmonių veiklumas sulyg Zaratustros mokinimo padarė kovą su pik-tu, per kurią žmogus stengiasi padėti svietinei Ormuzdo pergalėi.

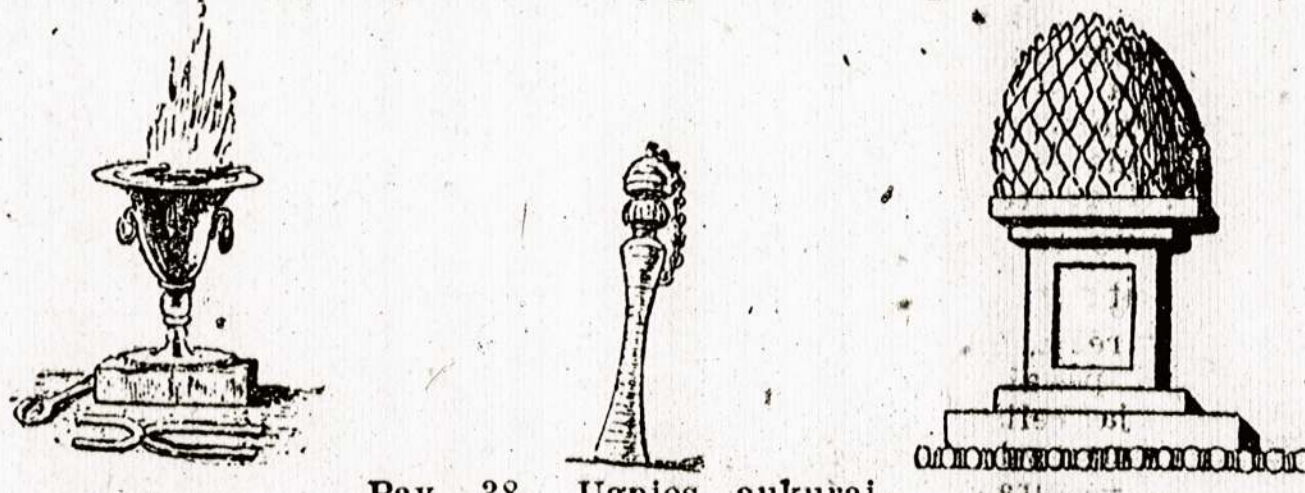
101. KULTAS.

Nors mazdejbė nėra ypatingai kulto tikejimu, bet kultas visgi išeina jame kaip labai svarbi tikejimo gy-vėnimo pusė. Tarnaujant dievams, dievai ir žmonės susi-jungia abelnai kovai su piktybe. Per aukas ir maldas pir-miausiai yra įgijama dieviška žmonėms pagelba, antra gi vertus ir dievams prisiduoda reikalinga kovai speka. Pasku-tinė aplinkybė išaiskinama, pav., iš giesmės Tistrijos gar-bei, kurioje žvaigždė sako: „Jei žmonės pripažintų mane teip kaip kitus dievus, tai aš visuomet reikalingamė laike pri-būčiau jiems į pagelbą“. Abelnai suprantama pas persus, kad dievai maitinasi aukomis, bet tas apsiereikia toli neteip daug, kaip vediskame tikejime.

Kultą užtiurinę kunigų luomas, nežiurint į avestiską kunigiską urėdą uždavinimą atravan, matomai drange su tuo palatke ir savo pirmąpradinį magų vardą; teip juos va-dino graikai ir, turbūt, teipgi ir liaudis; vėlesniuose perio-duose šitas vardas atsitinka teipgi ir šventoje rašlavoje ir net iškisofai uždavinime mobed (mogh pati). Atravanai ne-padaro atskiros kastos; kiekvienam buvo leista į kunigus įstoti. Bet už tai kunigiskų priedermių pildymas kuoastriau-siai buvo uždrausta kiekvienam nėsančiam kunigui, teip kad tas, kuris darė aukojimus ar apvalymus, nebūdamas pa-sauktu, ne tik buvo kunigų laikomas mirtiniu nusidėjėliu, bet ir kaipo tikras prasizengėlis buvo sunkiai baudžiamas ir už šita, tarytum, menką prasizengimą galėjo būti pasmerka-tas galvos nukirtimui arba odos nudiežimui, arba pasodi-nimui ant kuolo. Atravanai, regisi, nebuvo be svietiško turto. Mės žinome, kad jie gaudavo visokias dovanas; ga-lima teipti manyti, kad daugumas tikejimiškų baidų buvo atperkama pinigiskomis įnašomis, kurios ejo šventnamio ar kunigų nudaui. Vienok begalinio graibystimo aukojamų do-vanų, kuris teip aiškiai yra matomas Vedose, nėra Avestoje, kaip ir apskritai atravanų pobudis yra daug vertesnis už brachmaniskąjį.

Kunigų užsiėmimas susidėjo ne tik iš laikymo baž-nytinių pamaldų, bet teipgi ir iš dalyvavimo naminiuose kultuose. Abiejose dėstysė jų veiklumas, regisi, turėjo be-džiausmų, mechaniską pobūdį. Persų ritualas, matyt, ne-buvo tokiu apskaitinamu ir sudėtingu, kaip indiskasis, bet, antra vertus, jame nebuvo vietos jokiai linksmybei; kiti tan-čiai buvo sujungta su vediskomis aukinėmis šventėmis. Šventos ugnies kurimas, somos nuliejimas, aukojamų ša-kelių augstyn skleidimas — visa kas tas parodo pedantiską rupestingumą; himnų ir maldų skaitymas tai garsiai, tai niurnant pats sau su atkartojimais ir vienu ir tuo patim pritarimu, yra ir monotonisku ir sausu; prisitaikimai, kaip galima matyti iš Jasty, tankiai yra begaliniais tusių var-dinių surašų atkartojimais. Kad vienok Avesta kainojant kunigiską veiklumą nesitenkina bekliautiniu šitų ceremonijų pildymu, bet gali kilti iki retai sutinkamo stambeldybėje idealisko nuo kunigo reikalavimo, tai yra prirodoma viena iš Vendidado vieta (XVIII.3. „Yra daug žmonių, guodo-tinas Zaratustra, kurie nešioja juosteles ant burnos, bet kurie nepajuosia įstajumi savo klūby. Jei toksai žmogus sako: „aš atravanas“, tai jis meluoja; aš nevadinu jo atra-vanų, guodotinas Zaratustra, pasakė Ahura Mazda. Bet tai turi vadinti kunigū, guodotinas Zaratustra, kuris visą naktį kiauurai praleidžia budėdamas ir siekiasi prie šventos išminties, kuri leidžia žmogui stovėti ant mirties tilto be baimės ir su linksma širdžia, prie tos išminties, ačiū ku-riai jis pasiekia šventą, prakliną rojišką svietą“. Cion bent dedama etiskis reikalavimas, jei net į šita taską žiūrėjus kaipo į buvusių gal atskalmiškų prietikių nurodymą.

Ugnies kultas, kuris padaro svarbiausią sudėtinę aves-tinio dievams tarnavimo dalį, išpradžią, matomai, buvo įvestas nezaratustrinio mokinimo; greičiau jį reikia žiūrėti kaipo į ankščiau buvusį, pamatinį kulto padėjimą, ant kurio ligaujai tikejimas vystėsi toliaus. Šitas kultas nebu-vo jungiamas su šventnamiu; pirmesnieji atravanai, kaip ir dabartiname laike mobedai, nešiojo su savim kilnojamus ugninius altorius, idant jų kokioje vietoje galima būtų lai-kyti dievui pamaldą; vienok kultas šventnamiuose buvo pa-čių svarbiausių ir šventnamiai jau ankstyvame laike buvo diktokais trobesiais. Apie ugnies šventnamius galima įgyti supratimą iš dalies iš griuvesių, iš dalies iš dabartinių švent-ninių surėdymų. Šventčiausia šventnamio vieta yra kam-barys, kuriamė buvo pati ugnis; jis yra vidui trobesio ir gerai apsaugotas iš visų pusių, o ypatingai nuo visokio šviesos įsigavimo; vieta turi būti visiškai tamsi; stogas ir durys teip nutaikytas, kad šviesa įeiti būtų negalima. Ant kertvartainio akmens, naugės inde, pilnamė peleny, dega žu-gnis. Jokia žmogaus ranka neturi jos liesti, jokia žmo-gaus kvapas — jos teršti; todėl kunigai prie pamaldos turėjo nešioti pirštines ant rankų ir juosteles ant burnos ir maistyi ugnį replėmis ar šaukštu. Ugnis vienval palaiko-na malkomis, apvalytomis sulyg ritualo; geriausiai, jei jos

Pav. 38. Ugnies aukurai.

atsizymi malonia kvapnim; nuo šito švento židinio imama visokia nauja ugnis, kuri turi degti namuose. Aukojama-jame ruime be to buvo daugelis pundų aukinių malkų ir žabų, kaipo ir sudynai aukiniam gėralui. Kituose ruimuose buvo laikoma liturgiskos pamaldos; pas šventnaminius su-linitus atsidavę šventi apsimazgojinai; galiaus prie švent-namio priklausė sodnas su medžiais, rupestingai apžiū-rimais.

Kulte ypatinga svarbą turėjo du šventi gaivalai: haoma ir šventos rykstės. Paskutinės, vadinamos Avestoje *baresman*, vėliaus gi barson, yra galbut susisūrisime su vediskąja barris, aukine žole. Bet jos nebuvo barstomos kaipo pakratai dievams sėdėti, tai buvo maldinės lazdelės. (Toliaus bus.)

V. G. F.

Mano Sapnas.

Apysaka.

—o—

III.

Pas totorių vartus stovėjo priristi arkliai, balnoti su augstais jakutų balnais.

Ankstoj troboj buvo trošku. Kartų tabo-ko lapų dumai, yt debesis, kiburavo ore ir pa-lengva slinko krosnin. Už stalo ir ant suolų sėdėjo atvykę jakutai; ant stalo stovėjo pasta-tyti puodeliukai su degtine; kame-ne-kame žmo-nių kuopelės lošė kortomis. Susirinkusiųjų veidai buvo nuprakaitavę ir išraudonavę. Lo-sikų akis buvo įsmeigtos kortosna. Pinigus ištraukdavo ir tuojau suksidavo vėl į kišenes. Kerčioje, ant šiaudų, lingavosi girtas jakutas ir traukė begalinę giesmę. Iš jo gerklės sklido gergždžiai, nežmogiski garsai; jis kartoj vido-kiais balsais vis tą patį: ryto esanti di-šventė, o šiandien jis esąs girtas....

Makaras padėjo pinigų ir jam davė bu-telį. Įsikęs butelį už ancio, jis, nepažym kitiems, atsitraukė tamsion kerčion. Čia, pri-sipildamas puodeliuku po puodeliuko, traukė vieną už kito. Degtinė buvo karti, papildyta, iš priežasties šventės, daugiau kaip trimis ketvirtadaliais vandens. Užtat taboko, matyt, nesigailėta. Po žėdnos burnos užtraukdavo Makarui kvapą ir akys paraudavo.

Ilgai netrukus jis apsigėrė. Jis taipogi nu-slinko ant šiaudų ir, apėmęs rankomis kelius, padėjo ant jų apsvaigusią galvą. Iš jo gerklės patis savanų pasklido gergždžiai garsai. Jis giedodjo: rytoj esanti šventė, ir jis esąs pra-gėres penkis vežimus malkų.

Tame tarpe priejo pilna troba žmonių. Įneidavo nauji lanktytojai jakutai, atvykę mel-ties ir gerti totorių degtinę. Seimininkas pa-matė greit nebeužteks visiemis vietos. At-sikėlęs iš užstalo jis pažvelgė į susirinkimą. Akis jo pasiekė tamsios kerčios ir ten pamatė jakutą ir Makarą.

Jis prisistatino prie jakuto ir, sugriebęs jį už apykaklės, išmetė laukan iš trobos. Pa-skui prisistatino prie Makaro. Su juo, kaipo su vietiniu gyventoju, totoriu apsiejo su di-desne pagarba. Placiai atidares duris, jis spyrė nabagai į užpakalį taip nemaloningai, kad Makaras kulvirčiai išlėkė iš trobos ir atsistūrė nosia stovėję į vėpūtinį. Sunku at-spėti, ar Makaras panašiu apsiejimu buvo užsiurustinęs. Jis pajuto tik rankovėse ir ant veido sniegą. Šiaip-taip iš vėpūtinio išsiritęs, jis nuvėžliojo prie savo žilio.

Mėnulis buvo jau augstai. Grizoratis lei-do, jau savo gražulą žymen. Speigas augo. Retkarčiai šiaurėje, iš-po tamsaus pusiau-apvalio debesio-kilo bangoją ugnies stulpai: tai reikšė šiaurės šviesos pradžia.

Žilis, turbūt suprazdamas savo šeimini-nko padėjimą, atsgarbai, protingai nusivilkio na-mų linkais. Makaras sėdėjo slajose ir lin-gavosi, tezdamas savo giesmę. Giedodjo pra-gėres penkis vežimus malkų ir kad senė jį mušianti. Garsai, išsprudę iš jo gerklės, gergž-dėjo ir vaitoj vakariniam ore taip liudnai ir galėtingai, kad svetinam žmogui, kuris ta-me laike buvo palips ant stogo krosnies dumtraukio uždegty, Makaro giesmė dar smarkiau spaudė širdį. Tuo tarpu žilis intrau-ke slajas į kalną, nuo kurio buvo matomos apygardės. Sniegai, nušviesti mėnuli žibė-jimu, skaisčiai blizgėjo. Retkarčiais mėnuli šviesa tarytum tirpo, sniegai temo, o viršum jų plėtėsi žiaurės žibėjimo atspindžiai. Tada rodėsi, tartum sniegais apkloti kalnai tai pri-siartina, tai atsitolina. Makaras aiškiai matė pačiame pamiškyje snieginę Jamalako kalno plikę; užu to kalno, miške, buvo sustatyti jo slajai visokiems giriniamis žvėrim ir pauk-čiams.

Tas nukreipė jo mintis visai kiton pusėn. Jis pragido, buk į jo slajus esanti inkritusi lapė. Jis pardtuosias rytoj kailį, ir senė jo ne-betalzysianti.

Speiguojame ore pasigirdo pirmas varpo aidas, kada Makaras inėjo grincion. Visupir-ma jis apskelbė senai — į jo slajus esanti lapė inkritusi. Jis visai buvo užmiręs, jog senė negėrė kartu su juo degtinės ir todėl labai nustebo, kada ji, nežiurint į praneštą džiaugsmingą naujieną, nieko nelaukus smar-kiai spyrė jam koją. Paskui, kol jis lovon įsirito, ji dar kartą movė jam kumščiu ir sprandą.

Tuo tarpu Čalgano varpai, pranešdami didžią šventę, gaudė iškilmingai ir jų garsas sklido toli-toi....

IV.

Makaras gulėjo ant lovos. Jo galva degė. Vidurius, tartum ugnis, este ečė. Po' gyslas plaukė stipri, taboka pritraukinta degtinė. Nuo veido tekėjo šaltas sutripes sniegas; tokie-pat čiuruliai bėgo pagal nugaros.

Senė manė, kad jis užmiges. Bet jis ne-miegojo. Iš jo galvos niekaip nėjo lapė. Jis buvo visiškai įsitikinęs lapė į slajus esanti inkliuvusi; jis net žinojo į katruos. Jis ją regėjo — regėjo lapę, sunkumu prislėgtą, na-gais sniegą kasart ir stengiantis ištrukti; re-gėjo mėnuli spindulius, kiauurai tankumy prasiškirtusius, auksuotose jo gauruose žai-džiant; regėjo žvėries akis jam prešais spin-duliuojant.

Jis nebeiskenė ir, atsikėlęs, ejo pas savo ištikimą draugą žilį miškan važiuotų.

Bet kas čia? Nejaug stiprios senės ran-kos sučiupo jį už kailinių apykaklės ir įstumė atgal lovon?

Ne, ansgaties, jau iš sodžiaus išvažiuo-

Pašėniai lygiai čirška, užliezdami kieta sniegą. Čalganas pasiliko užpakalyje. Iš ten girdis iškilmingas bažnyčios varpų gaudimas; pavirš gi tamsios apyregės bruožai, ant skai-staus dangaus kruta visa šešelių virvė: tai raiti jakutai su augstomis smailiomis kepu-rėmis skubinasi bažnyčion.

Tame tarpe mėnulis nuslinko, o viršui, pačioj augstumo, apsisitojo baltas debesėlis ir mainydamas visokiomis varšomis, pra-žibo, sublizgo fosforo ugnimi. Paskui jis tarsį perplyso, išsiskleidė, išpurško, ir nuo jo į visas puses išbėgiojo marguliuojančių ugnų rėžiai; tuo tarpu pusiau apvalas, tamsus debesėlis šiaurėje dar didžiau apsiniaukė. De-besėlis pajudavo, pajudavo kaip tas miškas, prie kurio artinosi Makaras.

Kelias raitėsi tarp smulkių bei tankių krumų. Dešinėn riogsojo kalnai, kairėn tai-pogi. Juo tolyn, juo augstyn augo medžiai, juo tankyn. Abypus — miškas nebylys, pa-slapčių pilnas. Plikos lapuotės šakelės buvo sidabriniais pukaiš apšarmotos. Retkarčiais debesėlio atspindžiai, kiauurai viršunių prasi-kirzdami, vaikštinėjo po mišką, kur-ne-kr atrazdami tai sniegų laukymėlę, tai sugulsius suskaldytų miško milžinių lavonus, sniegu ap-pukuotus.... Akymirksnis — ir viskas vėl skendo tamsoje, tyloj ir paslapytj.

Makaras apsisitojo. Toje vietoje beyeik į pat kelią ejo visos slajų eilės pradžia. Prie fosforinės šviesos jam buvo aiškiai matomas neaugštas kaduginis tvartas; jis matė net pir-muosius slajus — tris ilgus, dratus rąstus, atspirtus staciakričių niueti ir priturimus su-maninga svarščių eile.

Teisybė, buvo tai svetimi slajai; bet gi lapė galėjo ir į svetimuosius inkristi. Makar-as skubina išlipi iš slajų, paliko įmanomą savo žilį ant kelo bestovintį ir, žengęs kelis žingsnius, ečė klausytis.

Miškas nė čiukst. Tik iš tolimo, nemato-mo jau sodžiaus girdėjos, kaip ir pirma, iš-kilmingas varpų gaudimas.

Makaras galėjo darbuotis be baimės. Sla-jų savininkas, Čalgano Aleksys, Makaro kai-mynas ir baisiausias jo priešas, tikrai, turbūt, buvo dabar bažnyčioje. Nebuvo matytis vienos pėdos ant lygaus, neseniai apsnigu ploto.

Jis pradėjo eiti krumais, bet — nieku, nieko. Po kojoms sniegas čirška. Slajai sto-vi eilėmis, tartum armatos su atsuktis vam-zdžiais priešio laukia....

Išvaikščiojo šen ir ten — vis be reikalo. Jis, buvo begrijęs į kelią.

Bet cyt!.... Kažikas sušlamo... Miš-ke akymirksniu pasirodė aiškeltėje rusvas plaukas, visai arti. Makaras aiškiai pamatė smailias lapės ausis; ji vizgeno pasipuitusiu uodega, tarsi viliodama Makarą tankumynan. Išnyko tarp medžių kamienų Makaro slajų linkais ir neužlėjo miške pasigirdo trenksmas. Jis skambėjo iškarto kaip medį laužiant, pa-skui tarsi atsimušė nuo miško pastogės ir tyliai užmirė tolimose pakalnėse.

Makaro širdis smarkiai ečė plakti. Be abejo, tai užkrito slajai.

Jis šoko bėgti. Tankumynu bebėgant, šaltos šakos raizė jam akis, pūrkė sniegą veidan. Jis tai virto, tai vėl kelėsi, su vargu atgaudamas kvapą.

Aurėn išbėgo jis į laukymę, kurią pats buvo išskynęs. Apšarmoję medžiai stovėjo abipus laukymės. Takas vingiuodamas bėgo į pakalnę, kame riogsojo pastatyti didžiausi slajai, tarsi grobio laukdami.... Netoli....

Bet ant tako, greta slajų, pasirodė kaž-kieno stovyla. Pasirodė ir išnyko. Makaras pažino Čalgano Aleksį; jam aiškiai buvo ma-tyt jo nedidelę, bet stambi, meškos eisenos, stovyla, palinkusi prysakin. Makarui rodėsi Aleksio veidas dar didžiau apsiniaukęs, o jo stambus dantis kysojo dar labiau negu pa-prastai.

Makarui pasidarė pikta. „Tai velnias... valkiojasi po mano slajus!...“ Teisybė, Ma-karas pats vos-tik buvo aplankęs Aleksio sla-jus, bet čia buvo skirtumas. Skirtumas bu-tent tame: kada jis pats lankė svetimus slajus, jis jautė tik baimę, kad kas nesu-čiuptų; kada-gi kiti po jo slajus landė, jis jautė piktumą ir geidė sučiupti savo tiesų laužytoją.

Jis pradėjo bėgti užkritisų slajų link. Slajuose buvo lapė. Aleksys, meškos eiseną, skubinosi taipogi. Kas greitesnis, tas geresnis. Aurėn ir užkrite slajai. Juose rando-juoja sugauto žvėries plaukas. Lapė kasė na-gais žemę, butent tai, kaip jam tas pirm valandos rodė ir taip-pat žiūrėjo į jį sma-lios degančios akis.

— Tytyma!.... Tai mano! — sušuko Makaras Aleksui.

— Tytyma! — tarsi atgarsis atsiliepė Aleksio balsas. — Mano!

Abu pribėgo vienu laiku ir skubina, už kito kito, ečė kelti užkritisius slajus. Sla-jus pakėlus, lapė taipgi pakilo. Ji iškarto šoktelėjo, paskum lyg su pasityčiojimu pasi-žiūrėjo į abu čalganečių ir, sulenkus snukį, lyztelėjo buvusią rąstų prislėgtą vietą ir link-smai nubėgo sau, uodega mojuodama.

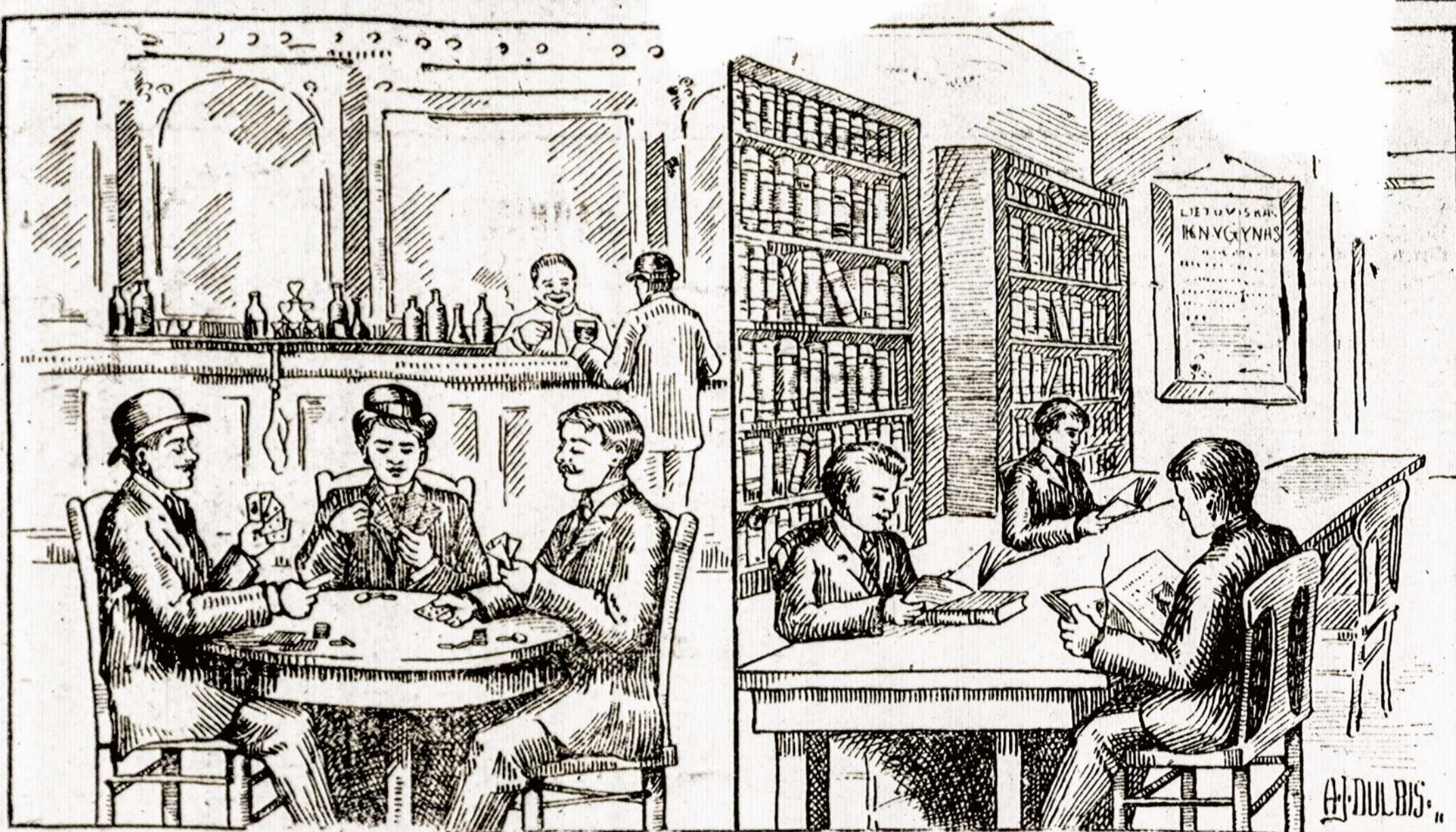
Aleksys buvo besivejjas, bet Makaras su-grobė jam už kailinių zambą.

— Tytyma! — sušuko jis — Tai mano! — ir pats ečė vytis lapę.

— Tytyma! — vėl, yt atgarsis, atsiliepė Aleksio balsas, ir šiame atvejyje Makaras pasijuto sučiuptas esąs už kailinių. Pasinau-dodamas šiuo, Aleksis pralenkė Makarą ir toliaus vijosi lapę.

* Tytyma — jakutų tarmėje reiškia: „neimk“.

(Toliaus bus).

Dvi lavinimos įstaigai. Kurį tu, skaitytojaui, geriau mėgsti?

Iš Chicago Lietuvių Gyvenimo.

Aušros 10-ties metų jubilėjus.

Gruodžio pabaigoj sukako 10 metų nuo inkurimo vienos prakilniais tikslais lietuvių draugijos Amerikoje — Aušros. Savo 10 metų gyvenimo ir darbų sukaityvėms paminėti Draugija rengia simpatiską vakarėlį, įvyksiantį sekamos savaitės subatos, taigi sausio 20 d. vakare Sv. Jurgio parapijos svetainėje. Surengtas to vakaro programos — teko matyti — labai turtinga. Be pirmą sykį Chicagoje statomos humoro pilnos, garsios Gogolio komedijos „Piršlybos“, kurioj dalyvauja visos mūsų artistų-vaidintojų žvaigždės, vakarėlio dar žymiausieji dainininkai ir muzikai. Pagalios bus ir šiaip įvairių pramogų, dangi vakaras rengiamas sušalęs vakare, tai svietelės galės maloniai laiką praleisti iki gaidžių.

Pracitą nedėlios diena, sausio 7, įvyko mėnesinis moterų „Apšvietos“ draugijos susirinkimas Fellowship svetainėje, 33 Place. Palydintas jis tuo, kad be pačios draugijos reikalų svarstymo buvo ar surengtas programėlis su animomis, deklamacijomis etc. Buvo užrašyti ir svečių. Rengimu ir svečių priėmimu rūpinosi ponios M. Damijonaitienė ir Mockienė. Viskas išėjo labai dailiai. Susirinkimą atidarė dr. J. Katkevičienė, p. Katkevičienė. Draugijos reikalus apšnekėjo, prasidėjo programinė dalis. Programo išpildyme dalyvavo: p. l. P. Kriščiokintė — gražiai padainavo ariją iš „Fausto“; pni M. Damijonaitienė — deklamavo eilės „Su Naujais Metais“ ir Vydu — „Kalėdų Mintis“; p. l. M. Arlauskaitė paskambino ant piano du gražiu dalykeliu: Lange's „Tyrus, kaip sniegas“ ir Sweet's „Svajonės“. Dainavo ir pni M. Dundulienė — ariją iš „Lucijos“ ir „Temsta dienele“, savo dukterei akompaniuojant. Plė Dundulienė akompaniavo taip pat ir p. l. Kriščiokintę. Po to buvo vaisės — kava, užkandžiai. Taip šaltai, kokia buvo nedėlios, dienos karštos kavos puodelis buvo labai geras dalykas.

Nežiūrint speigo, draugijos narių ir šiaip svečių buvo prisirinkusi pilna svetainė. Buvo tai

pirmas tos draugijos bandymas parengti susirinkimą su programu ir vaišėmis. Pasirodžius tai esant praktiška ir naudinga, draugija žada pradėti tokius draugiskus susirinkimus rengti tankiau.

„Apšvietos“ draugijon tą dieną prisirašė keturios naujos sąnarsės.

Laumė.

Susirinkimai ir debatai.

Nedėlio, sausio 14 dieną, 1 val. po pietų įvyks S.L.A. 129 kuopos susirinkimas D. Semačio svetainėje, 1750 So. Union gtv. Bus svarstoma daug svarbių klausimų, todėl visi nariai kviečiami susirinkti.

S.L.A. kuopos susirinkimui pasibaigus, bus čia jau laikomas T.M.D. 37 kuopos susirinkimas, kamie, be kitų svarbių klausimų apšnekėjimo, bus renkama ir nauja kuopos valdyba.

Vėliaus, apie 3 val. po pietų, bus trumpa prakalba, keletas deklamacijų, pagalios — debatai klausime: „Ar naudinga žmonėms partijos?“

Be sąnarių gali ateiti ir pašaliniai žmonės. Įzanga visiems dykai.

Sie dvi kuopai rengia ant toliaus šioje apielinkėj daugiau paskaitų, apie ką bus vėliaus paskelbta.

Aušros Draugijos paskaitos.

Antram žiemos sezonui Aušros Draugijos Apšvietos Komisija spėjo jau surengti naują programą paskaitų. Kaip ligišiol, taip ir toliaus paskaitos įvyks kas nedėlienės, 3 val. po pietų. Aušros svetainėje, 3149 So. Halsted gtv. Be skaitytos pereiną nedėdienį A. Laliio paskaitos temoje „Iš išradimų istorijos“, kitos paskaitos įvyks sekamoj eilėj:

14 sausio, J. Laukis: „Tikroji ir dirbtinė draugija“.

21 sausio, A. Lalis: „Iš išradimų istorijos“.

28 sausio, Pr. Gudas: „Italai“.

4 vasario, Dr. A. L. Xaška: „Iš sveikatos srities“.

11 vasario, J. Hertmanavičė ir A. Petraitis: Debatai temoj „Tautybė“.

18 vasario, J. O. Širvydas: „Jaunuomenė kitų kraštų“.

25 vasario, Vailionis: „Gamtos filosofija“ šv. Franciškaus Asižiečio“.

3 kovo, K. Kasputis: „Pietinė Amerika: Brazilija, Urugvaj, Paragvaj“.

10 kovo, K. Mikolaitis ir J. Ilgaudas: Debatai temoj: „Karė“.

17 kovo, Dr. Garmas: „Kaip atsirado mineralai?“

24 kovo, V. Aklaitis: „Kaip suverta svietas“.

31 kovo, K. Kasputis ir V. Mišeika: Debatai temoj: „Socializmas“.

14 balandžio, J. Hertmanavičė: „Tautiškas susipratimas“.

21 balandžio, J. Leveskis: „Mokslo nauda ir kaip mokintis“.

28 balandžio, J. O. Širvydas: „Kurlik mūsų jaunuomenę pakeipti?“

5 gegužio, K. Mikolaitis: „Seimynos istorija“.

12 gegužio, L. Sernas: „Turkai“.

Bus kaip nebuvo.

Ištikro, nepaprasti busią dalykai 17 sausio. Kalbama čia apie stebėtiną vakarą, koncertą ir balilų, kurs rengiamas chigiečio lietuviu dailininko Jono Sileikos naudai minėtąją dieną, tai yra seredoj, 17 dieną sausio šv. Jurgio parap. salėje. Sitame vakarė dainuosiantį garsį operų solistę Miss A. Dunlap, dainuosias taip pat garsus dainininkus G. M. DeGamma, baritonas. Kalbėsiant žinomoji Chicago Miss Mary McDowell angliška ir p. B. Balutis lietuviškai. Dainuosią ir geriaus lietuvių dainininkai bei dainininkės p. l. M. Jakševičiūtė-Janušauskienė, p. l. M. Klumavičiūtė, ponai Vyčas ir K. Kasputis; smuikuosias puikiausius dalykus p. P. Sarpalius; klaukintis pianistai p. ai Pocius ir Bijanskas. Garsiausiai dramatiškąjį artistai, pp. B. Vaitiekunas, J. Bredis, ponios Moskie-nė, M. Damijonaitienė atvaidinsią tą juokingąją komediją „Be šulo“. Pagalios griešių čielos tris orkestras, butent: „Birutės“ orkestras, „Lietuva“ ork. ir Benas. Balius busias visai toks, kokie esti vien Rygoj ar Peterburge. Visi mėtysią konfeti ir serpentinas. Busias net toks negirdėtas — neręgtas dalykas, kaip cotillion'as. Tvarką prižiursią studentai. Nežiūrint į visą puikumą, kainos visgi busią neaugstos: nuo 35c. iki \$1.

Vietos busią numeruotos, todėl patariama įsigyti bilietus iš kalno (bankuose Olševskio, Tananevičiaus, Bagdziuno, ir spauštuvėje Ilgaudo). Vakaras praisidės lygių-lygiausia 8.15 val. vak.

Pukšcia.

Nuo sausio 4 dienos lig to vedimo laidus išsiemė sekamieji Chicagoj gyvena lietuviai:

Kaz. Rudys su Ona Lelch...28-29
J. Vasilauskis su V. Rudgaitė...25-26
Ant. Kasputis su Ona Bakavičiūtė...24-25
M. J. Astrauskas su V. Jagunaitė...47-48

Grudžio 1 d. 1911 m., Aušros Varty klebonui kn. Ambrozaičiui kalbėjant, moteriškė, Kučinskienė, namie, su savo įnamiais pasikėsino nušauti kleboną ir vargonininką. Pirmiausiai Kučinskienė puolė su kumščia ant klebono, o jos du įnamiai ant vargonininko. Klebonas su vargonininku greit iš jų namų prasišalino.

Už užpuolimą vargonininkas padavė juos, visus tris teisman. Teismas nutiesė, Kučinskienę atsėdėti vienerius metus Bredewell'e, bet teisėjas, sužinojęs, kad ji yra našlė su mažais vaikais, paklausė klebono ar jis nesutiktų, idant jina, vietoj sėdėti metus kalėjime užstatytų metams penkis šimtus dolarių laido prisidėdama pasitaisyti. Klebonas, pasigailedamas jos kudičių ir jos, sutiko. Taip jau ir tuodu vyru, jos įnamiu, teismas pripažino Kučinskienės pagelbimais ir nubaudė taip pat kaip ją — užstatyti po penkis šimtus dolarių laido vieniems metams.

Rudens Lapas.

LIETUVIŲ LAISKAI KRASOJE.

Surašas už savaitę iki sausio (Jan.) 6 dienos.

Neintekti dėl įvairių priežasčių (blogo adreso, etc.) adresatams laiskai galima atsiimti Vyriausioje Krasoje, Clark gtv., tarp Jackson Blv. ir Adams gtv., Room 175, pridnodant atsakomą, prie adresato laisko padėta, numerį:

- 7 Adamowicz Juzapas
- 16 Ambrozėjus Juras
- 54 Baldis Jozas
- 65 Bartkus Stanislaw
- 88 Bejtas M.
- 168 Brundza Lizzie
- 181 Butreckis John
- 186 Bugas A.
- 204 Cesna T.
- 244 Cuidas (Buividas?) Kost.
- 282 Dirzis Jonas
- 293 Drolis Jozas
- 381 Gabrys Mary
- 382 Gabrys Mary
- 385 Gaura M.
- 396 Girkas Wlad.
- 532 Janaschonis Peter
- 542 Karlis Joe
- 600 Kaszas Joseph
- 602 Kaulens P.
- 602 Kazanaitis Jos.
- 611 Kovas Ign.
- 616 Keturakaitė Jul.
- 685 Krelnis Joz.
- 696 Kubas Paulina
- 705 Kuras Feliks
- 725 Labulis John
- 731 Lazauskas B. 2
- 762 Laitis Jozas
- 788 Maluszevskis Fr.
- 789 Maluszevskis John
- 804 Malcus Stanisl
- 811 Macielus Jozapa
- 850 Mickus J.
- 865 Mikutenas Jozapa
- 882 Mocku Aleksandra
- 988 Parbaitis Juri
- 1002 Pritkus Walk
- 1037 Prilgauskis Juzapa
- 1057 Rudzias Jonas
- 1102 Rudzias Joz
- 1117 Saldaris J.
- 1175 Silaitis Alexas
- 1236 Srigaitis (Grigaitis?) Jonas
- 1242 Stancellis Simans
- 1250 Stankus K.
- 1260 Stepatis John
- 1269 Strazdas Ign.
- 1272 Stupuras Staponas
- 1294 Szimkus Jonas
- 1296 Szlogovis J.
- 1308 Tauras Adam
- 1316 Tamezajlis Stanisl
- 1345 Treipsza Joz
- 1361 Ulanaitis (?) Annela
- 1370 Valcus Toni
- 1452 Woičulis Franciska
- 1462 Wozniak Jozefa
- 1493 Zakloweni Ona
- 1513 Zilvitis Jozef
- 1529 Zonkutene Igneska
- 1544 Zytnickas W.

Vedimo laidai.

Nuo sausio 4 dienos lig to vedimo laidus išsiemė sekamieji Chicagoj gyvena lietuviai:

Kaz. Rudys su Ona Lelch...28-29
J. Vasilauskis su V. Rudgaitė...25-26
Ant. Kasputis su Ona Bakavičiūtė...24-25
M. J. Astrauskas su V. Jagunaitė...47-48

V. Razgus su Zofija Steponavičiūtė...22-24
M. Simanaitis su Darata Keiraitė...34-38
Kost. Talmas su Alena Brazdute...23-25
J. Maliauskas su E. Marcinkevičiūtė...28-30
K. Vitas su Barb. Adamajūte...26-28
Leonas Gloceris su Ona Parutaitė...28-30
Joz. Sadauskas su Jeva Onopas (2) 26-29
V. Barkauskis su A. Sarkauskiute...35-37
K. Gėgulis su Udele Skanaukaitė...23-26
J. Būtkis su Romėle Pipligaitė (2) 23-26
Jak. Lovickis su Sofija Zbaraukaitė...36-38
R. Paulaitis su Ona Kavaliauskaite...22-28
K. Ramanauskis su Joz. Marichaitė (2) 36-38
S. Cavello (2) su R. Viliuskaite 31-33
Ant. Vasilauskas su Terese Rimkyte...23-27
V. Vinciuskis su M. Ivancruke (?) 24-29
M. Elenskis su Agn. Kucinskaitė...29-28
Martin Patis su Ona Karpanajūte...27-27

VIENTINIS ŽINIOS.

Šaltiai. Jų aukos.

Lengvas, beveik rudens oras, prasitęsęs iki pat senų metų pabaigos, su naujais metais staigiu užleido vietą nepakeliamams speigams. Ypačiai dideliais šaltiais atsižymėjo pereinatos savaitės pabaiga: pėnyčioj termometras buvo nupuošęs iki F. 10° žemiau zero, o nedėlioj nukrito net iki F. -16°. Tokių šalčių Chicago senai nėra matęs. Beturčiai, ypatingai bedarbiai, kurių šiuo tarpu Chicagoj skaitoma apie 150 tūkstančių žmonių, kenčia didėlį vargą. Gatvėse rasta keletą negyvai sušalusių žmonių.

Pasarga žmonėms.

Miesto gatvių užvaizdos įsakytas žmonėms prisilaikyti sekamų padavadijų:

Visos valgomų daiktų liekanos turi būti užlaikoma skyrium nuo pelenų ir šiaip visokių sąslyvų.

Valgomų daiktų liekanos (garbaga) turi būti renkama į nedidelius galvanizotus viedrus, nedidesnius kaip 10 galonų talpos.

Pelenai ir kitoks šlamštas, kaip ir buteliai, skudurai, šukės, skardinės — turi būti renkama į didelius blekinius indus, bet nedidesnius kaip 30 galonų talpos. Tie indai su šlamštu turi būti išnešami laukan, kad miestas galėtų umai juos surinkti ir išgabenti.

Popierios ir šiaip visokie deginiję daiktai turi būti sudėginama.

Nepildantieji šito įsakymo bus nubauti nemažiau kaip 5 dolariais baudos.

Baisi kudio mirtis.

Mazos groserijų sankrovėles savininkė, Mrs. Bernauer, 2339 West Lake gtv., pereinatos nedėlios rytą išėjo atidaryti sankrovėles. Išėdama, ji savo 2 metų mergyte pasidino kedėn ir, prisirius prie jos, pristūmė prie besikurinančios krosnies, kad pašaltų. Sugrįžus už pusvalandžio atgal ji rado kambarį pilną dūmų ir garų, gi ant žemės gulėjo sudėgęs mergytės lavonas. Turbut nuo inkaitusios krosnies kaip nors užsidėgė kudio drapanėlės ir ji sudėgė.

Nenori, kad būtų rukoma tramvajuose.

Apie penki tūkstančiai tramvajų motormanų nutarė reikalauti, kad pasażieriams būtų uždrausta rukti pryšakinėje tramvajų platformėje. Jie skundžiasi, kad rukojių dumai jiems laida kenkia sveikatai, ypačiai atsiliepią ant akių ir gerklės. Šią motormanų reikalavimą remia taip pat ir sveikatos komisorius Dr. Young.

Nušovė žmoną ir patsai save.

Apsigyvenęs Richmond vietbutyje, 400 N. Clark st., tulas John Baker iš revolyerių nušovė savo žmoną, Gladys, paskui patsai sau galą pasidarė. Jo žmona buvo viename vietinių teatrų choristė. Vyrais intarė ją, kad ji susidedanti su kitais vyrais.

Transit House sudėgė.

Pereinatos savaitės pėnyčioj sudėgė viena seniausių pietinė miesto dalyj trobų, gražus stockjardų vietbutis Transit House. Šaltis, lyg tyčia, tą dieną buvo tikrai sibiriskas, vanduo dangelje įvadų užšalęs, tatau ir gėsimas buvo labai apsunkintas. Ugnij žuvo vienas žmogus, be to, gesinam, keletas gaisrininkų tapo sužeista.

Vilkas, vyruti, vilkas!...

Pereiną savaitę vietiniai laikraščiai prirašė basybes apie nepaprastą atsitikimą. Kur gi bus paprastai!... Ne juokai! Chicago didmestyje — vilkas! Kur gimęs, kur augęs — atbėga vilkas Chicagoj ir pasmakst čia — dagi ką-tik ne Bridgeporto lietuvių kolonijoje — į Western Lumber kompanijos medžių sandėlius prie Wentworth ave. ir 33-čios gatvės. Paspausta spąstai, sugauta vilkas, nušauta šautuvais ir pakabinta ofiso lange žmonėms pamatyti, o laikraščių reporteriams — parašyti ilgą istoriją apie „negirdėtą atsitikimą“. Ir žmonės iš visų tolimiausių Chicago kampelių važiuojo tuos „lumberjardus“ pavėpsoti į stebuklingą vilką, mažiausiai — į „lumberjardų“ sandėlius... pasplėti, pasiginėti, iš kur ir kokio būdu atsirado gyvas vilkas vidurmiestyje, ir nekam ko, kad tatau prašmatnus amerikietiškas humbugas.

Teatrininkų vargai.

Ir tarp teatrininkų, profesijinių aktorių vargas: ir jų mat perplina. Tokių aktorių „bedarbių armija“ Chicagoj skaito dabar apie pusantro tūkstančio žmonių. Tarp jų ir daug talentingų. Teatrų kompanijų agentūros perpildytos aplikantais, bet niekas jų nereikalauja — visos vietos užimtos. Ypatingai daug bedarbių chorisčių. Jos kenčia didelį vargą.

Vaikas nušovė savo seserį.

Gyvenančių namuose 527 — 125-toj gatvėj, Baranauskių vaikas, 11 metų Petras, norėdamas pagadinti savo 5 metų sesutę, kad ji neverktų, paėmė tėvo šautuvą ir taikė į ją. Padirginus gaidį, šautuvas išsišovė ir kulka pataikė mergaitei į krutinę. Motina, kuri tuo tarpu buvo išėjus sankrovon, parėjus namo rado dukrikę jau nebegyva.

Vargas ir badas.

Pereinatos seredos dieną namuose 659 W. Ohio gtv., rusų, rasta badu bemiršančia tula Mairė Levandauskienė su trejeta savo mažų vaikų, kuomet ketvirtas jos vaikutis buvo jau badu numiręs. Jos vyrais, kaip ji pa-

skui papasakojo, ilgai negaudamas čia darbo, už paskutinius skatikus išvaziavęs prieš tris savaites į West Virginijos kasyklas darbo įieškotis, bet ligišiol neprisintęs pinigų ir ji su vaikais visą beveik laiką kentė šaltį ir badą. — Labdarinigi žmonės padėmė nelaiminguosius savo globon.

Pagyry puodas.

Kazkoks Harold Price Donn, siuvėjas, gyvenas 1126 Sangamon gtv., giriasi, jog jis dabar paveldėjęs turta, siekiantį apie 60 milijonų dolarių ir susidedantį iš 60 ketvirtinių mylių žemės ploto, esančio netoli Vilniaus, Lietuvoje. Ta žemė buvus nuosavybė jo tėvuko, barono Akria Berkovič Donn. — Matyt suamerikoniškusiam lietuviskam žydėliui galvoj ne visa gerai.

APGARSINIMAI.

KELIAS GEROVĖN.

Pasak Samuelio Smiles, žinomo anglų rašytojo, kelias gerovėn yra, didesnėje dalyj, mūsų pačių rankose. Priklauso tai nuo mūsų susivaldymo, nuo supratimo savo priedermių, nuo taupymo. Norėtumėm pridurti, kad daug dar priklauso ir nuo mūsų geros sveikatos, nuo žinomoj kada ir kokias gyduoles vartoti suširgus. Nurodysime čia atsitikimus, kuriuose reikalinga vartoti Triner's American Elixir of Bitter Wine, butent, nutūdzius apetitą, menkai viduriams veikiant, jiems sukietėjus, atsirau-gėjant, jaučiant sunkumą po valgio, umai visam organizmui nusilpėjus, galvai skaudant, nerugalios ir nerviskumo apsirėkimuose, įvairiose reumatizmo formose, išbėrimuose. Labai pagelbėja visose naikinančiose ligose, kadangi jis suteikia gerą apetitą, ir sustiprina virškinamuosius organus. Tuo palaikysite savo sveikatą. Tatau gerovė jūsų rankose. Visose aptiekose. Jos. Triner, 1333—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill. Puikų sieninį kalendorių siunčiame už toc.

IŠ GAMTOS Į NAMUS.

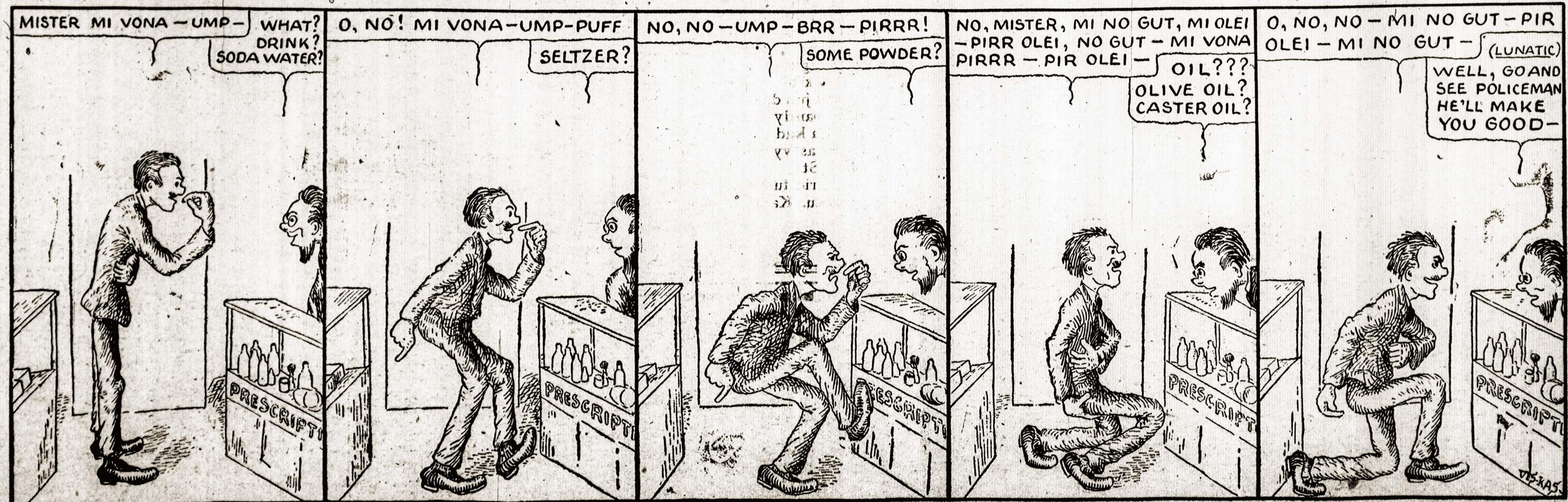
Puikus paveikslas, parodąs rinkimą ir siuntimą žolių venoj svieto dalyj, ir vynuogių — kitų, jų sutaismą į gyduoles ir išsintetinėjimą į namus žmonėms įvairiose šalyse, bus pasiūstas kiekvienam, kas atsiųs 10 centų marķemis. Jos. Triner, 1333—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill., fabrikantas žinomo Triner's American Elixir of Bitter Wine ir Triner's Angelica Bitter Tonic. Prie to paveiklslo yra dar prisegtas kalendorius 1912 metams.

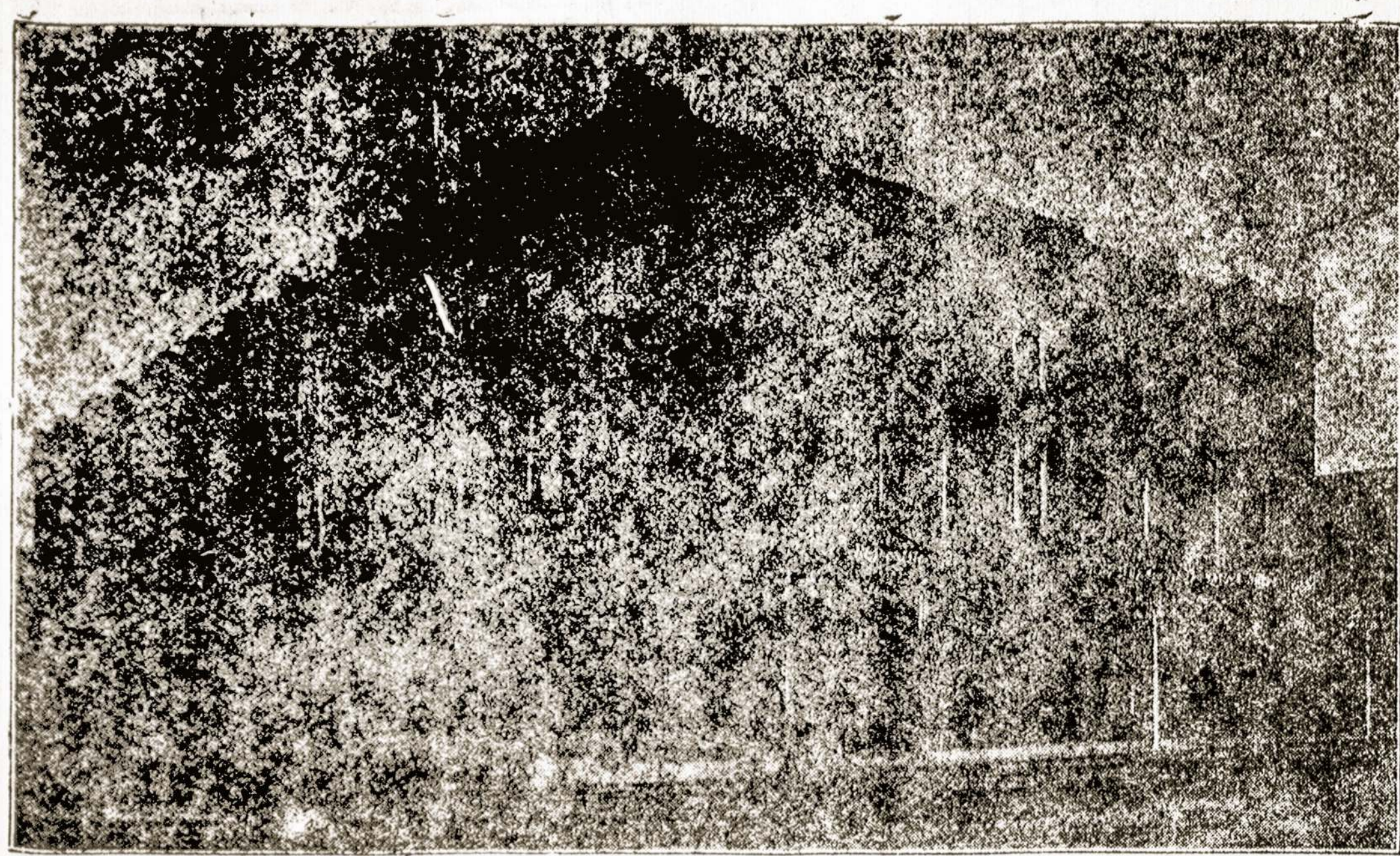
Draugijų Reikalai.

LINKSMAS 3-čias METINIS BALIUS!

parengtas Draugystės Lietuvos Karaliaus Mindaugo, nedėlio, sausio 14 dieną, 1912 m., Freiheit Turner svetainėje, 3417 So. Halsted st. Muzika po vadovystę P. J. Miškenio. Pradžia 4-tą val. po pietų. Įzanga 25c. porai.

JURGIS PO ŠVENČIŲ NORI PIRKTI "PIROLEI"

A. OLSZEWSKIO BANKA

3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Tapo pilnai atnaujinta ir žymiai padidinta ir dabar veda Bankinius reikalus sekantiai:

1. Išduoda čekių knygeles Biznieriams, Fabrikantams, Kontraktieriams ir kitiems, su kuriais tai čekiais jie apmoka savo "bilas", algas ir visokias kitas išmokėstis. Šios Bankos čekiai yra geri visose Bankose po visą Ameriką.
2. Priima Pinigus taupinimui (užėdijimui) ir moka 3% (nuosimti) metams.
3. Skolina Pinigus pirkimui namų ir lotų mieste Chicago ant lengvų išmokėsių.
4. Perka ir parduoda namus, lotus, "mortgages" ir "bondsus".
5. Sukolektuoja Pinigus iš kitų Bankų po visą Ameriką.
6. Išmaino Pinigus visų viešpatysčių ant amerikoniškų ir amerikoniškus ant kitokių.
7. Siūnia Pinigus į visas dalis svieto ir parduoda Šifkortes ant visų laivinių linijų.
8. Padaro visokius rejeentališkus dokumentus, dovierennastis, affidavitus, kontraktus pirkimo ir pardavimo, parupina pasportus išvažiuojantiems į Lietuvą ir užtvirtina juos pas Rosijos Konsulį.
9. Parsamdo Bankines skrynelės (Boxes) saugiai įrengtoje Bankoje, prie kurių nė vagis nė ugnis negali prieiti.

Todėl Jei esi biznyje ir turi klapatą su vedimu biznio rokundy, tai atidaryk "Checking Account" A. Olszewskio Bankoje, o Banka suves tau rokundas kas menio iki vienam centui, ir nereikalaus daryti jokių išmokėsių pinigais, nes visas savo bilas ir algas išmokėsi bankos čekiais.

Jei nori užėdyti savo pinigus ir gauti už juos 3 procenta, tai dėk juos į A. Olszewskio Banką.

Jei nori pirkti namą, lotą, ar biznį mieste Chicago, tai pinigų pasiskolinti gausi A. Olszewskio Bankoje.

Jei turi parduoti namą, lotą, ar biznį mieste Chicago, tai A. Olszewskio Banka suras tau pirkeją.

Jei nori siųsti pinigus į kraują, siųsk juos per A. Olszewskio Banką, o greičiausiai nueis.

Jei reikalauji šifkortes išvažiuoti ar savo draugus atgabendti, tai pirk į A. Olszewskio Bankoje, o busi užganedintas.

Jei reikalauji rejeentališkių popierių, kaip "Dovierennasties", aktų pirkimo ar pardavimo, užtvirtintų per Rosijos Konsulį, kreipkis į A. Olszewskio Banką, o ji tau padarys juos kuogeriausiai.

Su visokiais bankiniais reikalais vietiniai yra meldžiami asabiškai atsilankyti, o iš tolymesnių vietų kreiptis per laiškus adresuojant šiteip:

A. OLSZEWSKI BANK
3252 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

P. S. Kam teks būti Chicagoje iš tolymesnių miestų neužmirškite apsilankyti ir mūsų Bankon.

Pajieškojimai.

Pajieškau savo sesers Julijonos Baginskės. Kauno gub., Kauno apskr., Jurbarko miestelio. Antri metai Amerikoje, pirmą gyvenimo New Britain, Conn., dabar nežinau kur. Meldžiu atsiliepti adresu: Vincas Stanaitis, 663 Gardner St., Kenosha, Wis.

Pajieškau Nicos Paljaneko. Jis gyvena Curtis Bay, Baltimore, Md. Meldžiu atsiliepti adresu: Vincas Domsas, 86 Commercial St., Cape Town, So. Africa.

Pajieškau Antano Kandrotą. Kauno gub., Šiaulių pav., Plungės par., Norviškių kaimo, pirmą gyvenimo New Britain, Conn., dabar nežinau kur. Meldžiu atsiliepti adresu: Vincas Aksanaitis, 19 So. 7th St., St. Louis, Mo.

Pajieškau savo brolio Prano Salio. Kauno gub., Telšių pav., Plungės par., Norviškių kaimo, pirmą gyvenimo New Britain, Conn., dabar nežinau kur. Meldžiu atsiliepti adresu: Vincas Aksanaitis, 19 So. 7th St., St. Louis, Mo.

Pajieškau savo brolio Prano Salio. Kauno gub., Telšių pav., Plungės par., Norviškių kaimo, pirmą gyvenimo New Britain, Conn., dabar nežinau kur. Meldžiu atsiliepti adresu: Vincas Aksanaitis, 19 So. 7th St., St. Louis, Mo.

Pajieškau savo brolio Vinco Genserovičiaus. Vil. gub., Trakų pav., Pūnolės miestelio, 30 metų senumo, biškį rauplėtą. Jis pats, ar kas kitas, praneškite adresu: Joseph Genserovich, Box 281, Leford, Ill.

Pajieškau draugo Juozapo Balėno. Kauno gub. Gruzdžių vals., turio svarbų reikalą, meldžiu atsiliepti. Pranas Stanaitis, 663 Gardner St., Kenosha, Wis.

Pajieškau savo dėdės Ljudviko Vilko. Kauno gub., Panevėžio pav., Ramigalės val., Udnickių par., 14 metų Amerikoje, pirmą gyvenimo Chicagoje. Meldžiu atsiliepti adresu: Juozapas Zilinskas, 2422 So. Oakley Ave., Chicago, Ill.

Pajieškau savo draugo Juozapo Sileko. Pirmąsias gyvenimo Chicagoje, paskui girdėjau išvažiuoti į Angliją kasyklas. Pateina iš miesto Panevėžio. Jis pats, arba kas jį žino, prašau duoti žiną adresu: Juozapas Chmielaukas, 1323 S. 49th Ave., Cicero, Ill.

Pajieškau Marijos Aukštelės. Kauno gub., Šiaulių pav., Gėdžių miestelio, Girdėjau kad esanti Chicagoje. Ji pati, ar kas kitas, meldžiu atsiliepti adresu: Albin Haysman, 519 Hill St., Rockford, Ill.

Pajieškau Pranciškaus Lužacko. Kauno gub., Jurbarko val., Antkailiškių kaimo; 9 metai atgal gyveno Bostone ant Morton st., Nr. 6. Turio svarbų reikalą, malonėkite duoti žiną adresu: John Mickiewicz, 300 W. 7th St., So. Boston, Mass.

Pajieškau savo draugo Jono Banevičiaus. Suvalkų gub., Seinų pav., nuo Šilainių, du metai atgal gyveno Chicagoje. Vestaikite. Meldžiu atsiliepti adresu: Vytautas Bakas, 339 Grand St., Milwaukee, Wis.

Pajieškau savo draugo Jono Banevičiaus. Suvalkų gub., Seinų pav., nuo Šilainių, du metai atgal gyveno Chicagoje. Vestaikite. Meldžiu atsiliepti adresu: Vytautas Bakas, 339 Grand St., Milwaukee, Wis.

Pajieškau Petro Žuko. Kerelių sodas, ir Damnyko Apšogos. Jureniskų sodas, abudu Skapiškio par., Kauno gub., Vilkmergės pav. Meldžiu atsiliepti adresu: E. Kaulakis, P. O. Box 24, Lewiston, Maine.

Pajieškau Juozapo Rimelkos. Pirmą kartą metų gyveno So. Bostone, 372 Second st., o taip pat ant Fifth st., priešpriešais lietuvių bažnyčiai. Iš čion išvažiuojo Chicagoje. Yra reikalas jam padėti naudingas. Tegul atsiliepti žiną adresu: Rev. Thomas Zilinskas, 527 Broadway, So. Boston, Mass.

Pajieškau savo moters Onos Zablietienės, po tėvų šešaukštaitės, 24 metų, truputį rauplėta, augėjo 5 pėd. 3 col., baltos veido. Susilo 4 d. 8 m. prasišalino nuo manęs. Kas suteiks man tikrą apie ją žiną gaus 10 dolarių dovaną. Jona Zabitis, 3528 Parish Ave., Indiana Harbor, Ind.

Pajieškau savo draugo Juozapo Sileko. Pirmąsias gyvenimo Chicagoje, paskui girdėjau išvažiuoti į Angliją kasyklas. Pateina iš miesto Panevėžio. Jis pats, arba kas jį žino, prašau duoti žiną adresu: Juozapas Chmielaukas, 1323 S. 49th Ave., Cicero, Ill.

Pajieškau savo draugo Juozapo Sileko. Pirmąsias gyvenimo Chicagoje, paskui girdėjau išvažiuoti į Angliją kasyklas. Pateina iš miesto Panevėžio. Jis pats, arba kas jį žino, prašau duoti žiną adresu: Juozapas Chmielaukas, 1323 S. 49th Ave., Cicero, Ill.

Pajieškau savo draugo Mečiulavo Trilupio. Kauno gub., Telšių pav., Šilainių kaimo; 4 metai atgal gyveno Bridgeport, Conn. Meldžiu atsiliepti adresu: Modiejus Žadus, Frank Padalsky, 1941 Fairfield, Bridgeport, Conn.

Pajieškau Ignasiaus Razulevičiaus. Viln. gub., Žilmarų par., Rusonų sod. Prašau atsiliepti adresu: Modiejus Žadus, 46 Union St., Torrington, Conn.

Barzdaskutys, noriu gauti darbo barzdaskutykloje. Esu gerai šiame amate išsilavinęs. (Kaibu keri angliškai. Pasirūpinkite maldin adresu: John Seftakas, 8371 Berkoff av., Chicago, Ill.

Reikalavimai.

Reikalaujame keleto vyrų apsipalinti su lietuviams ir turintiems daug draugų, pasidaryti vakarais, ne apsidirant savo dieninio darbo. Pasmokinsime kaip padaryti didelius pinigus. Rašykite betuškai. 154 W. Randolph St., Chicago, Ill.

Reikalaujame atsakančio vyro, ne vedusio, su \$50,000. Turi biskiti su prasti angli kalba, nes turės keliauti su didele centrališka kompanija. Geras uždarbis. Rašykite lietuviškai. C. Urnich, 156 La Salle st.

Reikalaujama vyro, mokančio gerai kalbėti ir rašyti lietuviškai, lenkiškai ir rusiškai. Turi turėti gerą išvaizdą. Gera alga ir nuolatinis užsienietis atsakomam žmogui. Kreiptis į Shirost Medical Office, Isabella Bldg., 21 E. Van Buren St., Chicago, Ill.

Ant Pardavimo.

Parduodu pigia kaina Salting lietuvių gyvenamąjį apygardą, per dykila metų išdirbtas biznis eina labai gerai. Pardavimo priežastis — turiu išvažiuoti, kad pagaus savo mirusio brolio faragą. Norintieji pirkti kreipkitės adresu: William Kasakauskis, 3302 So. Morgan St., Chicago, Ill.

Pardavimui barberšapis labai pigia kaina. Turi but parduoti šioje sausio mėnesyje, nes turiu išvažiuoti į kitą miestą. Biznis jau 7 metai varomas ir gerai išdirbtas. Randa pigi 12 dol. mėnesijai. Tęptat gyvenamas kambarys. Kreiptis adresu: Pranciškus Simkus, 1053 Garfield Ave., Chicago, Ill.

Pardavimui saltinga pigia kaina. Gera vieta ir senai išdirbtas biznis. Parduodama dėl savininko ligos. 1343 N. Ashland Ave., netoli Milwaukee av.

Pardavimui saltinga pigia kaina. Gera vieta ir senai išdirbtas biznis. Parduodama dėl savininko ligos. 1343 N. Ashland Ave., netoli Milwaukee av.

Pardavimui saltinga pigia kaina. Gera vieta ir senai išdirbtas biznis. Parduodama dėl savininko ligos. 1343 N. Ashland Ave., netoli Milwaukee av.

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

PERSARGA!

Geral. alsiyti ofisai atidodama nuomos. Kreiptis adresu: M. Young, Rose Park, Ill. — Telefonas: Melrose 786.

Du-kart nedėlinis laikraštis

THE SUN.

YRA TAI VIENATINIS LIETUVIŲ LAIKRASZTIS AMERIKOJE, KURIS IŠSEINA DU KARTU ANT NEDELIOS.

Išsina kas utarninkas ir pėtnytia.

PRENUMERATA KAŠTUOJA:

AMERIKOJ [metams \$2.50]

EUROPOJ [pusei met. \$1.25]

Rašyk tuojais, o gausi vieną numerį dykai.

W. D. Boczkaukas & Co

620-622 W. South All.

Mahanoy City, Pa.

Dr. J. KULIS

Gydytojas ir Chirurgas

3255 S. Halsted St. Chicago, Ill.

PRIMIMO VALANDOS:

Nuo 9 ryto iki 12; 2-4 vakare

Nedėl. nuo 9 iki 12 po pietų; nuo 6 iki 8 vak.

YVRAM TIKTAI INEJIMAS DYKAI

kas gali buti matyta

GALERIJOJ

MOKSLO

526 So. State St. CHICAGO, ILL.

near Harrison St.

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

Zingidimai Patologijos

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

JAU GATAVAS IR GAUNAMAS

